

Osnutek

REGIONALNEGA RAZVOJNEGA PROGRAMA NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE

za obdobje 2014-2020

Januar 2014

Območje priprave RRP Notranjsko-kraške regije:

Občina Bloke
Občina Cerknica
Občina Ilirska Bistrica
Občina Loška dolina
Občina Pivka
Občina Postojna

Pripravljalec:

RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o.
Prečna ulica 1, 6257 Pivka
Tel. št.: +386 5 721 2240, info@rra-nkr.si
www.rra-nkr.si, www.zelenikras.si

Vodja priprave: mag. Boštjan Požar

in

Razvojni svet Notranjsko-kraške regije (RSR)

Predsednik RSR: Marko Rupar

Vodje odborov:

Odbor za gospodarstvo in podjetništvo: mag. Boštjan Požar
Odbor za infrastrukturo in okolje: dr. Dunja Mahne
Odbor za turizem: Mateja Simčič
Odbor za človeške vire in širši družbeni razvoj: Jana Nadoh Bergoč
Odbor za podeželje: Dragica Bratanič

SEZNAM KRATIC

OSNUTEK

POVZETEK

OSNUTEK

KAZALO

1. UVOD	8
1.1. Zakonski in institucionalni okvir za pripravo RRP	8
1.2. Namen RRP	9
1.3. Postopek priprave RRP	10
1.4. Organizacija priprave RRP	10
2. OCENA IZVEDLJIVOSTI CILJEV RRP NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE za OBDOBJE 2007-2013.....	12
2.1. Doseganje ciljev na področju gospodarstva	14
2.2. Doseganje ciljev na področju turizma	16
2.3. Doseganje ciljev na področju človeških virov	17
2.4. Doseganje ciljev na področju podeželja	18
2.5. Doseganje ciljev na področju infrastrukture, okolja in prostora	19
3. SPODBUJANJE ČEZMEJNEGA IN MEDNARODNEGA SODELOVANJA	21
3.1. Kohezijska politika	21
3.2. Evropsko teritorialno sodelovanje	24
3.3. Drugi ukrepi regionalne politike	26
4. ANALIZA REGIONALNIH RAZVOJNIH POTENCIALOV V NOTRANJSKO-KRAŠKI REGIJI	28
5. OPREDELITEV KLJUČNIH RAZVOJNIH OVIR IN PREDNOSTI REGIJE, VKLJUČNO S POLOŽAJEM REGIJE V MEDNARODNEM PROSTORU	28
6. VIZIJA RAZVOJA NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE	28
7. OPREDELITEV IN UTEMELJITEV RAZVOJNE SPECIALIZACIJE IN RAZVOJNIH PRIORITET NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE	28
8. OPREDELITEV IN OPIS STRATEŠKIH RAZVOJNIH CILJEV NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE V OKVIRU POSAMEZNIH RAZVOJNIH PRIORITET	31
8.1. Prioriteta 1: Spodbujanje konkurenčnosti gospodarstva ter ohranjanje, razvoj in ustvarjanje novih delovnih mest	31

8.2.	Prioriteta 2: Trajnostni okoljski in infrastrukturni razvoj regije	31
8.3.	Prioriteta 3: Vključujoča družba in spodbujanje razvojnega potenciala regijskih človeških virov	32
9.	OPREDELITEV IN OPIS PROGRAMOV IN UKREPOV RRP NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE V OKVIRU RAZVOJNIH PRIORITET	32
9.1.	Program za infrastrukturo	33
9.2.	Program za okolje in gospodarjenje z viri.....	35
9.3.	Program za gospodarstvo.....	37
9.4.	Program za lesarstvo	39
9.5.	Program za turizem	41
9.6.	Program za človeške vire.....	43
9.7.	Program za širši družbeni razvoj.....	46
9.8.	Program za podeželje	48
10.	OPREDELITEV SISTEMA SPREMLJANJA, VREDNOTENJA IN ORGANIZIRANOSTI IZVAJANJA RRP.....	49
11.	OPREDELITEV SISTEMA INFORMIRANJA IN OBVEŠČANJA JAVNOSTI O NAČRTOVANJU IN IZVAJANJU RRP	50
11.1.	Cilj informiranja in obveščanja javnosti pri pripravi RRP.....	50
11.2.	Aktivnosti obveščanja in informiranja javnosti pri pripravi izvajanju RRP.....	51
11.3.	Aktivnosti obveščanja in informiranja javnosti pri izvajanju RRP	51
12.	PREDSTAVITEV REGIJSKIH PROJEKTOV ZA VKLJUČITEV V RRP NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE za obdobje 2014-2020	53
12.1.	Sektorski projekti	53
12.2.	Regijski projekti	54

KAZALO TABEL

Tabela 2. 1.: Število obiskov posameznih regijskih turističnih zanimivosti	17
Tabela 3. 1.: Izplačila v okviru razpisov za sredstva OP RR RRP v obdobju 1.1.2007-12.9.2012 .	22
Tabela 3. 2.: Izplačila v okviru razvojnih spodbud na obmejnih problemskih območjih v letu 2011 in 2012.....	26

OSNUTEK

1. UVOD

Po Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Ur. l. RS št. 20/11, 57/12; v nadaljevanju: ZSRR-2A) je regionalni razvojni program (v nadaljevanju: RRP) temeljni programski in izvedbeni dokument na regionalni ravni. Sestavljen je iz strateškega in programskega dela in vsebuje analizo regionalnih razvojnih potencialov, opredelitev ključnih razvojnih ovir in prednosti regije, razvojne cilje in prioritete regije v programskem obdobju ter določitev razvojne specializacije regije (t. i. strateški del). Hkrati vsebuje tudi programe za spodbujanje razvoja v regiji s časovnim in finančnim ovrednotenjem ter določi sistem spremljanja, vrednotenja in organiziranosti izvajanja regionalnega razvojnega programa (t. i. programski del).

Regionalna raven, za katero se pripravlja regionalni razvojni program, je medobčinsko območje, ki je geografsko zaključeno, s podobnimi razvojnimi problemi. ZSRR-2A določa regijo kot funkcionalno ozemeljsko enoto za izvajanje regionalne strukturne politike. Po tej določitvi je Slovenija razdeljena na 12 statističnih regij, katerih meje se ujemajo z mejami občin. Po Nomenklaturi statističnih teritorialnih enot za potrebe statistike (NUTS), ki je v uporabi v Evropski uniji, so statistične regije ekvivalent enotam NUTS 3. Po tej nomenklaturi je Slovenija razdeljena:

- NUTS 1 (1 enota - država kot celota),
- NUTS 2 (2 kohezijski regiji - Vzhodna Slovenija in Zahodna Slovenija),
- NUTS 3 (12 statističnih regij).

RRP Notranjsko-kraške regije za obdobje 2014 – 2020 (v nadaljevanju: RRP NKR) je pripravljen za geografsko območje Notranjsko-kraške statistične regije, ki zajema šest občin: Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna. Programsko obdobje za izvajanje regionalne politike je enako obdobju vsakokratne finančne perspektive EU in je določeno s strategijo razvoja Slovenije ter zakonodajo EU. Aktualni RRP, ki je zaobsegel obdobje od 2007 do 2013 bo nasledil novi RRP, ki je pripravljen za obdobje 2014 – 2020.

1.1. Zakonski in institucionalni okvir za pripravo RRP

Zakonsko podlago za pripravo RRP predstavljata ZSRR-2A, ki v svojem 13. členu določa namen in okvirno vsebino RRP ter 4. člena Uredbe o regionalnih razvojnih programih (Ur. l. RS št. 69/12, v nadaljevanju: Uredba o RRP), ki v tem členu določa vsebino RRP. Uredba o RRP pa izpostavlja tudi skladnost RRP vsaj s strategijo razvoja Slovenije in razvojnimi politikami ter z državnim strateškim prostorskim aktom. Regionalna politika se tako načrtuje z medsebojno usklajenimi dokumenti:

- **Strategija EU 2014 – 2020:** potrjena je bila v letu 2010 s strani Evropskega sveta, izpostavlja tri smeri razvoja: vključujočo, pametno in trajnostno rast.
- **Izhodišča za pripravo Strategije razvoja Slovenije 2014-2020** (v nadaljevanju: SRS): naveden dokument je bil pripravljen in posredovan Vladi RS v januarju 2013. Opredeljujejo razvojno izhodišče Slovenije, scenarij gospodarske rasti do leta 2020, osrednjo tezo

strategije, potrebne predpogoje za uresničitev ciljev strategije, potenciale Slovenije in prioritete razvoja do leta 2020. Pet razvojnih prioritete je podjetnost, znanje, zeleno, vključujoča družba ter učinkovit javni sektor in pravna država. Usmeritve znotraj prioritete so bile pripravljene na osnovi prispevkov delovnih skupin za razvojno načrtovanje.

- **Osnutek Programa državnih razvojnih prioritete in investicij Republike Slovenije za obdobje 2014-2017** (v nadaljevanju: DRPi) je bil pripravljen v marcu 2013 in predstavlja izvedbeni načrt za izvajanje SRS 2014-2020. Struktura DRPi sledi identificiranim prioritete in usmeritvam v osnutku izhodišč SRS 2014-2020. V izhodiščih SRS je identificiranih pet razvojnih prioritete, ki so v DRPi podprte s podrobno analizo stanja, SWOT analizo, specifičnimi cilji ter sklopi, v okviru katerih so opredeljena investicijska področja. DRPi je narejen na podlagi enotne metodologije za načrtovanje in služi kot podlaga za načrtovano strukturo javno finančnih izdatkov v posameznih letih ter temelji na srednjeročnem fiskalnem scenariju.
- **Partnerski sporazum Slovenije** je bil pripravljen v maju 2013, novembra 2013 pa je nastal tudi drugi osnutek. Gre za dokument, ki vsebuje jasne utemeljitve izbranih strateških prioritete v Sloveniji, ob upoštevanju spodbujanja sodelovanja in koordinacije med različnimi deležniki.
- **Osnutek Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020** (v nadaljevanju: OP) je bil pripravljen v septembru 2013. OP predstavlja strategijo države za vlaganje evropskih sredstev kohezijske politike. Bistveni elementi OP so jasne zaveze glede ciljev, izvajanja in financiranja ter upoštevanje sektorskih izzivov in teritorialnih neravnovesij. V pripravi so še štiri operativni programi za področje čezmejnega sodelovanja, za Notranjsko-kraško regijo sta zanimiva predvsem dva: **Operativni program Slovenija-Italija** in **Operativni program Slovenija-Hrvaška**.
- **Strategija prostorskega razvoja Slovenije** (Ur. l. RS št. 76/04) (v nadaljevanju: SPRS): gre za državni strateški prostorski akt, ki udejanja koncept vzdržnega prostorskega razvoja. Predstavlja krovni dokument za usmerjanje prostorskega razvoja v državi in je osnova za usklajevanje sektorskih politik.
- **Osnutek Strategije pametne specializacije 2014-2020** (v nadaljevanju: SPS) je bil pripravljen julija 2013. SPS predstavlja strateški in izvedbeni načrt za razvojno prestrukturiranje slovenskega gospodarstva in družbe v obdobju 2014-2020. V SPS so navedene prioritete, v katere bo Slovenija usmerjala sredstva od leta 2014 do 2020, s terminskim načrtom in načrtom izvedbe, pričakovanimi rezultati in metodologijo spremljanja doseganja rezultatov.

1.2. Namen RRP

Namen priprave RRP Notranjsko-kraške regije za obdobje 2014-2020 je uskladiti razvojne cilje na identificiranih razvojnih področjih v regiji, določiti instrumente in vire za njihovo uresničevanje ter tako prispevati k doseganju naslednjih ciljev:

- uveljaviti interese ključnih razvojnih partnerjev pri spodbujanju razvoja Notranjsko-kraške regije ter
- identificirati projekte, ki najbolj prispevajo k razvoju Notranjsko-kraške regije.

1.3. Postopek priprave RRP

Minimalno obvezno strukturo in metodologijo priprave in izvedbe ter način spremljanja in vrednotenja učinkov RRP določa Uredba o RRP.

Regionalna razvojna agencija (v nadaljevanju: RRA) opravlja strokovne, tehnične in administrativne naloge pri pripravi RRP v sodelovanju z drugimi strokovnimi institucijami v regiji.

Razvojni svet regije je organ usklajevanja razvojnih pobud in interesov v regiji. Člani sveta so predstavniki občin, gospodarstva v regiji ter nevladnih organizacij. Razvojni svet regije sprejme sklep o pripravi RRP, program priprave RRP, potrjuje predloge regijskih projektov, podpisuje dogovor o razvoju regije ter sprejema letne in končna poročila o izvajanju RRP (pripravi jih RRA). Do konstituiranje razvojnega sveta regije je to nalogo v Notranjsko-kraški regiji opravljal Svet Notranjsko-kraške regije, ki ga sestavljajo vsi župani občin v Notranjsko-kraški regiji. Slednji so tudi sprejeli sklep o pripravi RRP, dne 19. 10. 2012.

Regionalni razvojni program se uresničuje z dogovori za razvoj regije, ki vsebuje regijske in sektorske projekte in ga podpišeta predsednik Razvojnega sveta regije in minister. Dogovor za razvoj regije se sprejema za obdobje štirih let.

Odločitev razvojnega sveta regije o RRP in dogovoru za razvoj regije mora naknadno potrditi Svet regije, ki ga sestavljajo vsi župani v regiji.

1.4. Organizacija priprave RRP

V Notranjsko-kraški regiji proces priprave novega regionalnega razvojnega programa pomeni tudi priložnost za okrepitev že vzpostavljenih povezav med relevantnimi razvojnimi partnerji v regiji, hkrati pa predstavlja tudi izhodišče za vzpostavitev nove odločevalske strukture na ravni regije, kakor jo opredeljuje ZSRR-2A. V težkih gospodarskih okoliščinah in političnih razmerah, ki veljajo tako na nacionalni kot tudi regionalni in lokalni ravni in ki spreminjajo okoliščine delovanja regije in njene notranje značilnosti, je potreba po močnem in konstruktivnem regijskem partnerstvu vedno bolj izrazita. RRP Notranjsko-kraške regije tako za regijo predstavlja neke vrste povezovalni člen med občinami, gospodarstvom, nevladnimi organizacijami, izobraževalno sfero in ostalimi regijskimi partnerji ter med Vlado RS o razvoju Notranjsko-kraške regije v prihodnjem programskem obdobju.

Priprava RRP tako temelji na sodelovanju med RRA, odločevalskimi strukturami na ravni regije (RSR z odbori, že ukinjeni Svet Notranjsko-kraške regije, Regionalni razvojni svet Notranjsko-kraške regije z odbori) ter ostalimi aktivnimi regijskimi razvojnimi partnerji. Pri tem so naloge sodelujočih pri pripravi RRP naslednje:

- **RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o.:** vodenje in priprava RRP, koordinacija aktivnosti za pripravo RRP, vzpostavitev razvojnih partnerstev, pravočasen sprejem ustreznih strokovnih odločitev, priprava poročil, strokovna, administrativna, tehnična in druga opravila za pravočasen sprejem RRP 2014-2020, seznanjanje javnosti, promocija in priprava informacijskih gradiv in publikacij,
- **Svet Notranjsko-kraške regije:** sprejem Sklepa o začetku priprave RRP, potrditev Programa priprave RRP, potrditev delovnega osnutka RRP in končnega dokumenta,
- **Razvojni svet Notranjsko-kraške regije z odbori:** vodenje in usmerjanje priprave regionalnega razvojnega programa in ga sprejme,
- **ostali razvojni partnerji v regiji** (regijsko stičišče nevladnih organizacij Notranjsko-kraške regije Boreo, Šolski center Postojna, Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna, Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom itd.): sodelujejo pri pripravi regijskih programov, oblikovanju prioritet in ukrepov ter pri izvedbi delavnic,
- **državne institucije preko nacionalnih delovnih skupin za razvojno načrtovanje:** sodelujejo pri določanju ustreznih regijskih razvojnih programov in umeščanju regijskih prioritet v nacionalne strateške dokumente in programe,
- **širša zainteresirana javnost:** sodeluje s predlogi prioriternih regijskih programov in projektov ter z mnenji in stališči o posameznih programih in projektih.

2. OCENA IZVEDLJIVOSTI CILJEV RRP NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE za OBDOBJE 2007-2013

Ocena izvedljivosti ciljev RRP je bila pripravljena z namenom zagotavljanja povratnih informacij o razvojni uspešnosti Notranjsko-kraške regije, ki jo je ta dosegla v preteklem programskem obdobju, v letih od 2007 do 2013. Pri iskanju informacij in podatkov na posameznih področjih smo izhajali iz zastavljenih ciljev programov in ukrepov iz Regionalnega razvojnega programa Notranjsko-kraške regije za obdobje 2007 – 2013 (v nadaljevanju: RRP 2007-2013). Pri tem smo naleteli na nemalo ovir, ki izhajajo iz pomanjkanja informacij na nacionalni in regionalni ravni, odsotnosti centralnih informacijskih centrov, ki bi skrbeli za preglednost in transparentnost tovrstnih informacij ter neustrezno zastavljenih kazalcev, ki merijo stopnjo razvoja na posameznih področjih. Zaradi navedenih razlogov je bila otežena tudi priprava primerjalne analize Notranjsko-kraške regije z ostalimi regijami ali celo v mednarodnem merilu.

Oceno izvedljivosti ciljev RRP smo pripravili z vsebinsko smiselno analizo trenutnega stanja in na ta način prispevali k ovrednotenju razvojne razvitosti Notranjsko-kraške regije, ki bo služila tudi kot referenčno izhodišče za spremljanje razvoja regije v sledečem programskem obdobju 2014-2020. Kjer je to mogoče, smo oceno izvedljivosti razširili v kontekstu medregionalne in mednarodne primerjave. Opozoriti je treba tudi na specifično značilnost RRP 2007-2013 v Notranjsko-kraški regiji, ki pomembno vpliva tudi na strukturo ocene izvedljivosti ciljev RRP: pri pripravi samega RRP 2007-2013 smo upoštevali kompleksnost razvojnega področja in medsebojne povezanosti različnih interesnih področij, hkrati pa so relevantno izhodišče predstavljale tudi izrazita diferenciranost posameznih sektorjev dela. V ta namen je bil v RRP 2007-2013 vključen še en nivo obravnave, nivo programov, ki v pristopih ostalih pripravljalcev regionalnih razvojnih programov ni običajen. Slednje upoštevamo tudi pri oblikovanju ocene izvedljivosti ciljev RRP 2007-2013, ki bo po istem principu sledila strukturi aktualnega RRP.

Strateški cilji Notranjsko-kraške regije v programskem obdobju 2007 – 2013 so bili naslednji:

- izboljšati konkurenčnost poslovanja regijskih podjetij,
- privabiti podjetja v regijo,
- razvijati turistično dejavnost preko spodbujanja javno-zasebnega partnerstva pri enovitem in strateškem upravljanju ter investicijah v podporno infrastrukturo,
- podaljšati čas bivanja obiskovalcev v regiji s trenutnih 3 do 6 ur na 9 ur,
- dvigniti prepoznavnost in konkurenčnost Notranjsko-kraške regije na področju turistične ponudbe,
- dvigniti raven kakovosti življenja v regiji in na podeželju,
- dvigniti izobrazbeno raven prebivalstva v regiji,
- zmanjšati dnevno migracijo skozi razvoj kakovostnih delovnih mest,
- bolj povezati deležnike podeželja,
- ohraniti naravno okolje,
- urediti in dopolniti okolju prijazno infrastrukturo,
- zagotoviti usklajen prostorski razvoj regije.

Kvantificirani strateški cilji Notranjsko-kraške regije so bili:

- dvig BDP na prebivalca na 18.713 Eur,
- povečati število novoustanovljenih podjetij na 192 letno do leta 2013 (30 % povečanje),
- za 50 % dvigniti delež BDP iz turistične dejavnosti,
- v povprečju doseči 9 ur bivanja posameznega turista v regiji,
- do leta 2013 doseči 900.000 obiskovalcev na leto,
- priselitev posameznikov iz ostalih regij in tujine se bo do leta 2013 podvojila, in sicer s 604 priselitev v letu 2004 na dobrih 1200 v letu 2013,
- zmanjšanje dnevne migracije za 20 % do leta 2013,
- 560 novih kvalitetnih delovnih mest do leta 2013,
- povprečno število let šolanja do leta 2013 bo znašalo 12,3 leta,
- dvig prihodka na prebivalca na podeželju v NKR na 60 % slovenskega gospodarskega povprečja,
- dvig izobraženih gospodarjev z višjo in visoko izobrazbo s 4 % na 8 %,
- dvig kmečkih gospodarstev z gospodarjem starim pod 40 let na 55 %,
- za 3 % dvignjena kakovost kmetijskih proizvodov v regiji,
- 3 nastala nova združenja oziroma mreženja kmetij regije,
- zmanjšanje emisij za 20 % glede na izhodiščno leto 1989,
- 70 % površine pokrivajo zavarovana območja.

Dostopni podatki kažejo, da so v obdobju do leta 2011 zastavljeni cilji **delno doseženi** in sicer:

Na področju gospodarstva zaznavamo nekoliko pospešen razvoj, ki pa še vedno ne dosega nacionalnega povprečja in je v primerjavi z ostalimi slovenskimi regijami močno pod povprečjem. Tako se je sicer število delujočih podjetij povečalo (2007: 764 družb in 1.741 samostojnih podjetnikov, 2011: 971 gospodarskih družb in 1.892 samostojnih podjetnikov) za 27 % pri gospodarskih družbah in 8,7 % pri številu samostojnih podjetnikov. Hkrati zaznavamo upad število hitrorastočih podjetij in gazel. Povečala se je tudi dodana vrednost na zaposlenega povečala, a z nekoliko manjšo stopnjo kot je pričakovano. Regionalni BDP na prebivalca je napredoval minimalno in vsekakor ne s predvideno oceno rasti: iz 12.350 Eur/prebivalca v letu 2007 na 12.494 Eur v 2011 (SURSTAT, 2012).

V programskem obdobju 2007-2013 je bil velik del aktivnosti usmerjen v **razvoj turizma v Notranjsko-kraški regiji** in v razvoj Notranjsko-kraške regije kot prepoznavne turistične destinacije. V ta namen je bila leta 2009 vzpostavljena krovna tržna znamka Zeleni kras, katere namen je povečevanje prepoznavnosti območja in celotne turistične ponudbe. Leta 2012 se je začel tudi proces vzpostavitve Regionalne destinacijske organizacije Postojnska jama-Zeleni kras, s katerim naj bi regija zagotovila ključne pogoje za pospešen razvoj turizma in sistematično okrepila povezovanje in sodelovanje pri skupnem načrtovanju, oblikovanju in trženju turizma. Pregled doseganja strateških ciljev na področju turizma kaže, da je bil presežen tudi zastavljeni cilj programa, po katerem bi do leta 2013 dosegli 9 ur bivanja posameznega turista v regiji: domači gosti v Notranjsko-kraški regiji v povprečju 1,4 dneva in tuji gosti v povprečju 2,4 dneva. Na področju turizma torej beležimo znaten napredek, ki pa ga bo treba v prihodnji programski perspektivi še pospešiti.

Ocena doseganja ciljev na **področju človeških virov** kaže razvoj tega področja, še posebej pri zagotavljanju zaželenih ravni kakovosti življenja v regiji. Zvišuje se izobrazbena raven prebivalstva, ki je sicer še nekoliko pod nacionalnim povprečjem, hkrati pa je v regiji zaznana akutna pomanjkanje delovnih mest, še posebej za visoko izobražene kadre, kar botruje tudi povišani stopnji dnevni migrantov, ki na delo hodijo v sosednje regije. Področje trga dela in zagotavljanje kakovostnih delovnih mest je zato smiselna razvojna prioriteta tudi v prihodnjem RRP.

Na področju podeželja se zmanjšuje število kmečkih gospodarstev z gospodarjem, starim pod 40 let, zaradi česar ne moremo govoriti o realiziranem zastavljenem strateškem cilju, po drugi strani pa narašča odstotek izobraženih gospodarjev z višjo in visoko izobrazbo, čeprav v nekoliko manjšem deležu kot je bilo predvideno. Pri povezovanju deležnikov na podeželju je bil v obdobju od 2007-2013 zaznan napredek v smeri organiziranja in izvajanja skupnih aktivnosti na regijski ravni, usmerjenih v povečevanje prepoznavnosti in s tem konkurenčnosti ponudnikov v regiji. V ta namen je bila oblikovana krovna znamka Zeleni kras, katere uporabniki so tisti, ki so vključeni v obstoječe ukrepe kmetijsko okoljskih ukrepov oz. imajo pridobljenega enega od uradnih certifikatov, ki zagotavljajo kakovost izdelkov. Znamko je do konca leta 2011 prejelo 17 kmetijskih pridelovalcev in predelovalcev oz. imajo registrirano dopolnilno dejavnost ali osebno dopolnilno delo.

Ne glede na visok delež investicij na **področju infrastrukture, okolja in prostora** v Notranjsko-kraški regiji v obdobju 2007-2013 kaže, da je bila regija na tem področju najmanj uspešna pri doseganju zastavljenih strateških ciljev: vrednost emisij se je po sicer ohlapnih ocenah glede na izhodiščno leto znatno povečala, le delno pa je bil dosežen tudi cilj povečanja površin zavarovanih območij. Uspešni smo bili predvsem na področju ravnanja z odpadki, saj se je po uvedbi sistema ločenega zbiranja odpadkov »od vrat do vrat« v letu 2009 letna količina odloženih odpadkov zmanjšala za 30%.

Če povzamemo, ocena izvedljivosti regionalnih strateških ciljev tako kaže, da je bila Notranjsko-kraška regija v obdobju 2007-2013 relativno uspešna pri izvajanju ukrepov za doseganje posameznih ciljev, nekoliko šibkejši rezultat pa se kaže na področju doseganja posameznih kvantificiranih rezultatov. V sledečih poglavjih so prikazani podatki za posamezno interesno področje, vključeno v RRP 2007-2013.

2.1. Doseganje ciljev na področju gospodarstva

V RRP NKR 2007-2013 je bil program za razvoj gospodarstva usmerjen v doseganje naslednjih ciljev:

- Izboljšanje konkurenčnosti poslovanja regijskih podjetij
- Privabljanje podjetij v regijo

Program je obsegal sledeča dva ukrepa: (1) Podporne storitve za podjetništvo in (2) Razvojna infrastruktura kot podpora podjetjem.

Podjetništvo je v večji meri promovirano kot v preteklosti, percepirani pomen podjetništva narašča, tako med splošno javnostjo kot med regijskimi institucijami, ki podjetništvu lahko nudijo podporo. Posamezne regijske institucije so razvile in izvajajo dodatne, podperne programe za spodbujanje podjetništva, a je podpora na tem mestu še vedno prešibka. Na področju podpornih storitev za podjetništvo smo sicer zaznali premik v smeri institucionalne krepitve. Podperne storitve za podjetništvo so dostopnejše in cenejše, izvajajo se v okviru številnih regijskih institucij, ki delujejo bodisi na lokalnem bodisi na regionalnem nivoju (RRA, GZS OZ Postojna, OOO Postojna, OOO Ilirska Bistrica, OOO Cerknica, NEC Cerknica, Lokalni pospeševalni center Pivka, LAS Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom...). V regiji obstaja tudi VEM točka, katere izbrani nosilec od leta 2013 je NEC Cerknica. Ne glede na navedeno pa, zaradi odsotnosti ustreznega sistema merjenja, ni mogoče zagotoviti ustrezne ocene o njihovi učinkovitosti in zadovoljstvu s kakovostjo tovrstnih storitev.

Med obstoječimi regijskimi finančnimi mehanizmi je izpostavljen predvsem Regionalna štipendijska shema, ki v letu 2011 vključuje 173 štipendistov in 39 delodajalcev, kar predstavlja 66,54 % od zastavljenega strateškega cilja (260 vključenih štipendistov). V letu 2007 je bilo štipendistov 88 in delodajalcev 15.

Tudi poslovne cone v regiji so v večini občin vsaj delno komunalno opremljene, kar glede na trenutno izražene potrebe omogoča dovolj razpoložljivega prostora. Te poslovne cone pa nimajo enovitega upravljanja, ki se kaže kot izziv v prihodnjem programskem obdobju.

Neto dodana vrednost na zaposlenega se je povečala, a z nekoliko manjšo stopnjo kot je bilo pričakovano. Do tega je prišlo predvsem zaradi prepočasnega prestrukturiranja podjetij, ki so zaradi tega postala nekonkurenčna. Dodana vrednost na zaposlenega v Notranjsko-kraški regiji je tako v letu 2011 znašala 29.518 Eur, ki je leta 2007 znašala 27.764 Eur, kar predstavlja 6,32 % povišanje. Regionalni BDP na prebivalca je napredoval minimalno in vsekakor ne s predvideno oceno rasti: iz 12.350 Eur/prebivalca v letu 2007 na 12.494 Eur v 2011 (SURS, 2012). Primerjalna vrednost za Notranjsko-kraško regijo je tako le za dober odstotek višja in v nobenem primeru ne dosega načrtovanih 18.713 Eur/prebivalca oz. 51,5 % povečanje.

Tudi število delujočih podjetij se je povečalo: iz 764 družb in 1.741 samostojnih podjetnikov v letu 2007 na 971 gospodarskih družb in 1.892 samostojnih podjetnikov v letu 2011. Glede na cilj, ki je znašal 30 % povečanje je rezultat relativno dober: v Notranjsko-kraški regiji beležimo 27 % povečanje gospodarskih družb in 8,7 % povečanje števila samostojnih podjetnikov. Vpogled v podatke o hitrorastočih podjetjih pa kaže nekoliko manj optimistično sliko: število hitrorastočih podjetij glede na zaposlene in glede na prihodek v regiji znatno upada, velik upad je zaznati predvsem v letu 2010. Enako velja tudi za število gazel (glede na zaposlene), ki je iz 5 v letu 2008 in 8 v letu 2009 upadlo na 1 v letu 2010.

2.2. Doseganje ciljev na področju turizma

Program turizma v RRP 2007-2013 je bil usmerjen v doseganje naslednjih ciljev:

- razvoj turistične dejavnosti preko spodbujanja javno-zasebnega partnerstva pri enovitem in strateškem upravljanju ter investicijah v podporno infrastrukturo,
- podaljšati čas bivanja obiskovalcev v regiji iz trenutnih 3 do 6 ur na 9 ur,
- dvig prepoznavnosti in konkurenčnosti Notranjsko-kraške regije na področju turistične ponudbe.

Program je obsegal dva ukrepa: (1) Razvoj novih storitev/programov in povezovanje turističnih ponudnikov (vzpostavitev destinacijskega managementa) ter (2) Investicije v novo in obstoječo turistično infrastrukturo.

V programskem obdobju 2007-2013 je bil velik del aktivnosti usmerjen v razvoj Notranjsko-kraške regije kot prepoznavne turistične destinacije. V ta namen je bila leta 2009 vzpostavljena krovna tržna znamka Zeleni kras, s katero povečujemo prepoznavnost območja in celotne ponudbe. Ime neposredno poudarja ključno značilnost pokrajine - zeleni kraški svet - torej kras, ki je zelen, kar ga naredi enkratnega v Sloveniji. Hkrati pa z imenom poudarjamo ohranjenost naravnega okolja in okolju prijazen nadaljnji razvoj. Od vzpostavitve znamke se promocija zlasti na domačem trgu izvaja s skupnim nastopom ponudnikov pod enotno znamko. Narejen je bil popis turistične ponudbe Zelenega krasa. Popisana so bila vsa prenočišča, gostinska ponudba, turistične in ekološke kmetije, naravne in kulturne znamenitosti (jame, gradovi, jezera, živalstvo in rastlinstvo, tematske poti) ter možnosti aktivnega preživljanja prostega časa (pohodne in kolesarske poti, ježa konjev, trekingi,...). V vsaki občini so vzpostavljeni turistično informacijski centri (TIC). Z nakupom multivizijske in druge potrebne opreme za delovanje centrov je omogočeno nudenje enotnih in celovitih informacij o turistični ponudbi celotne regije in ostalih storitvah, ki jih potrebujejo obiskovalci. Sočasno je potekalo tudi izobraževanje za turistično vodenje po celotnem območju Zelenega krasa, pogoje za pridobitev licence pa je izpolnilo 85 vodnikov.

Z uvajanjem znamke Zeleni kras je regija že v manjši meri prepoznana kot samostojna turistična destinacija. Leta 2012 se je začel proces vzpostavitve Regionalne destinacijske organizacije Postojnska jama-Zeleni kras, s katerim naj bi regija zagotovila ključne pogoje za pospešen razvoj turizma in sistematično okrepila povezovanje in sodelovanje pri skupnem načrtovanju, oblikovanju in trženju turizma. Leta 2012 je bila vzpostavljena tudi programska rešitev za spletno prodajo vstopnin in integracijo s sistemom avtomatskega štetja obiskovalcev (t. i. ticketing sistem), ki ga že uporabljajo Postojnska jama, Park vojaške zgodovine Pivka, Notranjski muzej Postojna in Občina Postojna.

Glavni nosilec turizma je Postojnska jama d.d., saj Postojnsko jamo letno obišče okoli pol milijona turistov. Statistični podatki o obiskih posameznih turističnih znamenitosti kažejo povečanje obiska posameznih turističnih znamenitosti v regiji (glej Tabelo 2.1.).

Tabela 2. 1.: Število obiskov posameznih regijskih turističnih zanimivosti

Znamenitost / leto	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Postojnska jama	519.978	513.757	564.434	548.424	498.880	492.266	521.105
Predjamski grad	104.542	96.289	117.938	115.079	-	-	-
Jama pod Predjamskim gradom	9.829	9.072	7.725	6.133	5.552	8.300	4.956
Križna jama, Bloška polica	3.724	3.808	3.379	4.935	5.100	6.277	5.749
Pivka jama in Črna jama	2.537	2.357	3.178	3.509	2.851	2.672	3.256
Park vojaške zgodovine Pivka	-	3.565 ¹	9.491	11.484	13.547	15.422	25.575
grad Snežnik	-	-	-	19.103	28.769	21.962	20.275
Skupaj	640.610	628.848	706.145	689.564	554.699	546.899	580.916

* Vir: SURS (SURS je podatke zbiral do leta 2008); po letu 2008 so podatki pridobljeni s strani upravljavcev turističnih znamenitosti

Prenočitvene zmogljivosti se izboljšujejo, predvsem na turističnih kmetijah in v gostiščih, ter po številu apartmajev in zasebnih sob. Hotelske zmogljivosti so na voljo le v občinah Postojna in Cerknica, ostale občine slednjih nimajo. Povečalo se je število ponudnikov prenočišč (vsaj 300 novih ležišč). Zgrajena oziroma obnovljena sta bila dva nova hotela v Postojni, v drugih občinah pa so bile predvsem registrirane nove turistične kmetije.

Glede na podatke SURS, ki spremlja prihode turistov glede na njihovo prijavo na nastanitev, ostajajo domači gosti v Notranjsko-kraški regiji v povprečju 1,4 dneva in tuji gosti v povprečju 2,4 dneva. Na podlagi teh podatkov je presežen zastavljeni cilj programa, po katerem bi do leta 2013 dosegli 9 ur bivanja posameznega turista v regiji.

2.3. Doseganje ciljev na področju človeških virov

RRP 2007-2013 je predvideval obsežen program človeških virov, ki je glede na rezultate analize v veliki meri zanemarjal področje širšega družbenega razvoja. Program Človeški viri je bil sestavljen iz dveh ukrepov: (1) Znanje za zagotavljanje potreb gospodarstva ter (2) Širši družbeni razvoj, zastavljeni cilji programa pa so bili naslednji:

- dvigniti raven kakovosti življenja v regiji,
- dvigniti izobrazbeno raven prebivalstva v regiji,
- zmanjšati dnevno migracijo skozi razvoj kakovostnih delovnih mest.

¹ Začetek delovanja

Med kvantificiranimi strateškimi cilji, preko katerih se meri kakovost življenja v Notranjsko-kraški regiji, je bil izpostavljen tudi povečanje priselitve posameznikov iz ostalih regij in tujine v Notranjsko-kraško regijo. Statistični podatki kažejo absolutno doseganje tega cilja: že v letu 2007 se je povečalo število priseljenih posameznikov iz tujine in iz ostalih regij na 1343, do leta 2011 pa je še naraslo na 1829. Število priseljenih posameznikov se je tako še pred iztekom programskega obdobja potrojilo in ne zgolj podvojilo kot je bilo predvideno.

Še vedno je v porastu tudi trend dnevni migracij: v letu 2011 se je na delo v sosednje regije vozilo 7906 ljudi, kar znaša tretjino delovno aktivnih prebivalcev Notranjsko-kraške regije.

Nekoliko je narasla tudi povprečna izobrazbena raven: v letu 2006 je bilo v Notranjsko-kraški regiji 9,05 diplomantov na 1000 prebivalcev, v letu 2011 pa 9,70. Še vedno pa je v tem pogledu Notranjsko-kraška regije pod slovenskim povprečjem, ki je leta 2011 znašalo 9,95 diplomantov na 1000 prebivalcev.

Ocena doseganja ciljev na področju človeških virov torej kaže razvoj tega področja, še posebej pri zagotavljanju zaželeni ravnini kakovosti življenja v regiji. Zvišuje se tudi izobrazbena raven prebivalstva, ki je sicer še nekoliko pod nacionalnim povprečjem. Hkrati pa je v regiji zaznana akutno pomanjkanje delovnih mest, še posebej za visoko izobražene kadre, kar botruje tudi povišani stopnji dnevni migrantov, ki na delo hodijo v sosednje regije. Ta podatek dodatno utrjuje tudi potrebo po nadaljnji usmerjenosti regije v spodbujanje konkurenčnosti regijskega gospodarstva, ohranjanju in prilagajanju obstoječih ter razvoju novih delovnih mest.

2.4. Doseganje ciljev na področju podeželja

Program podeželja v RRP 2007-2013 je bil usmerjen v dva strateška cilja:

- dvig življenjske ravni na podeželju,
- večja povezanost deležnikov podeželja.

Za doseganje zadanih ciljev sta bila v RRP 2007-2013 obsegal sledeča dva ukrepa: (1) Ohranjanje trajnostnega kmetijstva ter (2) Trženje za razvoj podeželja, v okviru katerih beležimo v nadaljevanju predstavljene rezultate.

Povprečna starost nosilcev kmetijske dejavnosti je nad 60 let. V starostnih skupinah »do 35 let« in »45 do 55 let« se v vseh občinah zmanjšuje delež družinskih članov (v letih 2000 in 2010). V starostnih skupinah od »35 do 45 let ter »nad 55 let« pa se skoraj v vseh občinah povečuje delež družinskih članov. To kaže na odmik od zastavljenega cilja programa na področju podeželja, ki stremi k zviševanju števila kmečkih gospodarstev z gospodarjem, starim pod 40 let.

Slaba tretjina gospodarjev na družinskih kmetijah ima srednjo višjo ali visoko splošno izobrazbo, največ jih ima dokončano osnovno šolo ali nižjo oz. srednjo poklicno izobrazbo. Primerjava med letoma 2000 in 2010 glede kmetijske izobrazbe gospodarjev kaže na upad števila gospodarjev s samo praktičnimi izkušnjami in tečaji iz kmetijstva, čeprav je v celoti delež le teh še vedno 90 % v

letu 2010. Dobrih 10 % ima vsaj poklicno triletno izobrazbo in več. Odstotek izobraženih gospodarjev z višjo in visoko izobrazbo je do leta 2010 sicer naraslo, a v nekoliko manjšem deležu kot je bil predviden pri zastavljanju ciljev (iz 4 % na 8 %): med 2875 kmečkimi gospodarji je bilo leta 2010 zabeleženih 61 takšnih, ki imajo srednjo ali višjo oz. visoko izobrazbo, kar predstavlja nekaj več kot 2 %.

Po podatkih iz leta 2010 skoraj 70 % kmetij v Notranjsko-kraški regiji prideluje predvsem za lastno porabo (izključno za lastno porabo: 58 %, pretežno za lastno porabo: 10 %). Neposredno prodajo potrošnikom izvaja 14 % kmetij, preostalih 16 % pa izvaja prodajo preko posrednikov. V regiji delujejo tri kmetijske zadruge, ki v glavnem ukvarjajo s trgovinsko dejavnostjo oz. odkupom lesa, delno mleka in živine (Cerknica, Ilirska Bistrica). Na območju občin, ki jih pokriva LAS Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom je zaživela prodaja na kmečki tržnici.

Brez sodelovanja in povezovanja kmetijskih ponudnikov le ti niso konkurenčni. Pri povezovanju deležnikov na podeželju je bil zato v obdobju od 2007-2013 znaten del aktivnosti usmerjen v sodelovanje z namenom povečevanja prepoznavnosti in s tem konkurenčnosti ponudnikov v regiji. V ta namen je bila oblikovana krovna znamka Zeleni kras, katere uporabniki so tisti, ki so vključeni v obstoječe ukrepe kmetijsko okoljskih ukrepov oz. imajo pridobljenega enega od uradnih certifikatov, ki zagotavljajo kakovost izdelkov. S promocijskimi aktivnostmi znamke se povečuje prepoznavnost območja Zeleni kras in kakovostne ponudbe. Do konca leta 2011 je omenjeno znamko prejelo 17 kmetijskih pridelovalcev in predelovalcev oz. imajo registrirano dopolnilno dejavnost ali osebno dopolnilno delo.

2.5. Doseganje ciljev na področju infrastrukture, okolja in prostora

Področje infrastrukture, okolja in prostora predstavlja obsežno investicijsko področje, v katerega je bilo v preteklem programskem obdobju vložena veliko dela in finančnih virov. Istoimenski program je bil v prejšnjem RRP 2007-2013 usmerjen v doseganje naslednjih ciljev:

- ohraniti naravno okolje,
- urediti in dopolniti okolju prijazno infrastrukturo,
- zagotoviti usklajen prostorski razvoj regije.

Program je obsegal tri ukrepe, ki so segali na tri ločena področja: (1) trajnostni promet, (2) učinkovite javne storitve in dostopnost. Kvantificirani strateški cilji programa sicer ne ustrezajo v celoti zastavljenim strateškim ciljem in obsegu programa, gre pa za sledeče:

- zmanjšanje emisij za 20 % glede na izhodiščno leto 1989,
- 70 % površine pokrivajo zavarovana območja.

Podatkov o vrednosti emisij na regionalnem nivoju ni, zaradi česar ni mogoče ovrednotiti razvoj na tem področju. Je pa mogoče o tem sklepati na osnovi podatkov o številu prometa, ki se je glede na izhodiščno leto zagotovo več kot podvojil. Tako lahko sklepamo tudi, da se vrednosti emisij ni zmanjšalo in celo nasprotno, se je znatno povečalo.

Območje Notranjsko-kraške regije je z okoljskega vidika dobro ohranjeno: velik del regije (54 %) zavzemajo območja Nature 2000. V regiji je največje zavarovano območje Notranjskega regijskega parka, Občinski svet občine Pivka pa je dal soglasje za ustanovitev krajinskega parka na območju pivških presihajočih jezer. Poleg omenjenih območij so v regiji še druge naravne vrednote, ki so vrednote lokalnega ali državnega pomena. Do leta 2011 tako beležimo povečanje deleža zavarovanih območij, a točnih podatkov o tem ni. Po ocenah znaša delež zavarovanih območij nekoliko več kot 54 %, a manj kot 70 %. Tako zastavljen cilj je delno dosežen.

Ne glede na visok delež investicij na področju infrastrukture, okolja in prostora v Notranjsko-kraški regiji v obdobju 2007-2013 tako kaže, da je bila regija na tem področju najmanj uspešna pri doseganju zastavljenih strateških ciljev.

Uspešni smo bili predvsem na področju ravnanja z odpadki, saj se je po uvedbi sistema ločenega zbiranja odpadkov »od vrat do vrat« v letu 2009 letna količina odloženih odpadkov zmanjšala za 30%.

3. SPODBUJANJE ČEZMEJNEGA IN MEDNARODNEGA SODELOVANJA

3.1. Kohezijska politika

Notranjsko-kraška regija se v programskem obdobju 2007–2013 vključuje v izvajanje evropske kohezijske politike s sofinanciranjem projektov v okviru vseh treh operativnih programov v okviru Cilja 1: Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov (OP RR), Operativnega programa razvoja človeških virov (OP RČV) in Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP ROPI) za obdobje 2007-2013.

Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov (OP RR): Do sedaj je bilo v Notranjsko-kraški regiji v okviru OP RR iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj skupno sofinanciranih 60 projektov, višina dodeljenih sredstev znaša skupaj 1.539.670 EUR (prispevek skupnosti). Projekti, ki so sofinancirani v okviru OP RR so:

- razvojno raziskovalni projekti;
- projekti za nakup nove tehnološke opreme;
- projekta izgradnje širokopasovnih omrežij;
- projekt s področja turizma;
- projekti s področja regionalnih razvojnih programov in razvoja obmejnih območij s Hrvaško.

Med večjimi projekti, ki so sofinancirani v okviru OP RR so:

- Razvoj novega celovitega sistema modulov in gradnikov za inteligentno upravljanje vod v zgradbah (Kolektor LIV d.o.o.);
- Multifunkcijski - kompozitni opazno podporni sistem (Epic d.o.o.);
- Multifunkcionalno pohištvo - inovativne produktne enote bivanjskih prostorov prihodnost (Brest-pohištvo d.d.);
- Razvojni center interdisciplinarnih tehnologij in izdelkov na področju lesarstva (INTECHLES);
- Gradnja, upravljanje in vzdrževanje odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v občini Postojna;
- Gradnja, upravljanje in vzdrževanje odprtega širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij v občini Pivka.

Po OP krepitve regionalnih razvojnih potencialov je imela Notranjsko-kraška regija za programsko obdobje 2007-2013 na razpolago EUR sredstev v okviru razvojne prioritete »Razvoj regij«.

V letu 2007 je bil pripravljen Izvedbeni načrt Notranjsko-kraške regije za obdobje 2007-2009, sledila sta še dva izvedbena načrta: v obdobju 2010-2012 in 2012-2014. Izvedbeni dokumenti so vključevali prioritete predloge projektov, s katerimi so upravičenci v regiji kandidirali na javne razpise za pridobitev nepovratnih sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj preko Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete *Razvoj regij*, prednostne naloge *Regionalni razvojni programi* (v nadaljevanju: sredstva

OP RR RRP). MGRT je za prednostno usmeritev Regionalni razvojni programi do druge polovice 2012 razpisal štiri javne razpise in en javni poziv. Najvišji možni znesek sofinanciranja s strani Evropskega sklada za regionalni razvoj je bil v višini 85% upravičenih javnih izdatkov operacije/projekta.

Tabela 3. 1.: Izplačila v okviru razpisov za sredstva OP RR RRP v obdobju 1.1.2007-12.9.2012

	Planirano EUR	Dejanska izplačila EUR	% dejanskih izplačil
1. JR ZA PREDNOSTNO USMERITEV "REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAMI"	2.243.618,66	2.107.245,51	93,92%
2. JR ZA PREDNOSTNO USMERITEV "REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAMI"	2.818.855,22	2.645.188,24	93,84%
3. JR ZA PREDNOSTNO USMERITEV "REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAMI"	1.937.820,00	1.703.751,32	87,92%
4. JR ZA PREDNOSTNO USMERITEV "REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAMI"	2.369.276,00	1.962.991,13	82,85%
5. JR ZA PREDNOSTNO USMERITEV "REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAMI"	8.760.176,76	6.159.788,67	70,32%
SKUPAJ	18.129.746,64	14.578.964,87	80,41%

Do 12.9.2012 je Notranjsko-kraška regija v okviru petih javnih razpisov za sredstva OP RR RRP izkoristila 14.578.964,87 EUR, kar predstavlja 80,41 % vseh načrtovanih sredstev ter 62,49 % skupne kvote po regiji, ki znaša 23.328.479 EUR. Pri tem je treba opozoriti, da so nekateri projekti še vedno v teku.

Operativni program razvoja človeških virov (OP RČV): V okviru OP RČV je bilo iz sredstev Evropskega socialnega sklada sofinanciranih 35 projektov v skupni vrednosti 7.230.420 EUR. Sofinancirani projekti so v okviru:

- spodbujanja podjetništva in prilagodljivosti;
- razvoja človeških virov in vseživljenjskega učenja;
- institucionalne in administrativne usposobljenosti.

Posebej so v trenutni krizni gospodarski situaciji pomembni odobreni projekti v okviru neposredno potrjenih operacij, ki jih - kot upravičenec - izvaja Zavod RS za zaposlovanje (ZRSZ). Po podatkih ZRSZ, je bilo za omenjene občine v okviru Evropskega socialnega sklada, za programe, ki jih izvaja zavod namenjenih 3.816.400 EUR, vanje pa je bilo vključenih 1.530 oseb.

Uspešen program, ki ga izvaja ZRSZ v Notranjsko-kraški regiji, je program Subvencije za samozaposlitev, v katerega je bilo v programskem obdobju 2007–2013 vključenih 315 oseb,

programu pa je bilo namenjenih 1.417.500 EUR. Poleg omenjenih operacij se v okviru OP RČV izvajajo tudi operacije, ki imajo posreden učinek v vseh slovenskih regijah. To so predvsem operacije namenjene učinkovitejši in uspešnejši javni upravi (e-vev, e-uprava, e-pravosodje...), reformam institucij na trgu dela, informatizaciji zdravja (e-zdravje).

Med večjimi projekti, sofinanciranimi v okviru OP RČV sta:

- Kompetenčni center »Orodjarstvo kot nosilec tehnološkega razvoja Notranjsko-kraške regije«, vodilni partner: Kovinoplastika Lož, d.d., višina dodeljenih sredstev: 462.890 EUR;
- Regijska štipendijska shema Notranjsko-kraške regije, nosilec štipendijske sheme: RRA Notranjsko-kraške regije, višina dodeljenih sredstev: 927.027,56 EUR (za štipendije in za izvajanje projekta);
- Podjetno v svet podjetništva 2013 – Notranjsko-kraška regija, nosilec: RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o., višina dodeljenih sredstev: 295.554,00 EUR.

Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP ROPI): V programskem obdobju 2007-2013 so bili sofinancirani projekti iz sredstev Kohezijskega sklada/Evropskega sklada za regionalni razvoj in sicer:

- Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Ljubljanice - 1. sklop – delež EU sredstev (KS): 34,6 milijona EUR (vrednost projekta dobrih 56 milijonov EUR); upravičenci: Občine Borovnica, Brezovica, Cerknica, Logatec, Pivka, Postojna, Škofljica, Vrhnika. Vrednost projekta v omenjenih treh občinah NKR znaša skoraj 18 milijonov EUR.
- Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Ljubljanice – 2. sklop. V ta projekt je vključena Občina Cerknica, vrednost projekta pa znaša sedem milijonov EUR.

V okviru javnega razpisa trajnostne rabe energije so bili sofinancirani naslednji projekti:

- Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Postojna v okviru JR za energetske sanacije bolnic (1.096.762 EUR, od tega EU del 932.247 EUR).
- V okviru JR za energetske sanacije srednjih šol in dijaških domov so sredstva pridobili 3 projekti, in sicer:
 - dvakrat je bila uspešna Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna, ki je sredstva pridobila za energetske sanacije dijaškega doma (385.573 EUR; EU del 327.737 EUR) ter za energetske sanacije strojne postaje (316.276 EUR od tega EU del 268.834 EUR); ter
 - Šolski center Postojna za izvedbo energetske učinkovitosti v šolskem centru (782.408 EUR, od tega EU del 665.047 EUR).
- Poleg tega pa je bilo pet podjetij uspešnih v okviru JR DOLB, KNLB in UREE, in sicer:
 - podjetje EKOEN DVA d.o.o. je za projekt DOLB Postojna pridobilo 718.457 EUR (od tega EU del 610.688 EUR);
 - Javor Pivka d.d. in Sodimex d.o.o. (iz Cerknice) sta bila uspešna v okviru JR KNLB, in sicer je pivsko podjetje Javor za vgradnjo kotlovske naprave na lesno biomaso moči 1950 kW z rekonstrukcijo kotlovnice pridobilo 135.000 EUR (od tega EU del 114.750 EUR), cerkniški Sodimex pa 18.004 EUR (EU del 15.303 EUR) za projekt ogrevanja na lesno biomaso;

- o v okviru JR UREE sta sredstva pridobili dve podjetji, in sicer postojnsko podjetje LIV NOVA (75.938 EUR od tega EU del 64.547 EUR) ter cerkniško podjetje Brest-pohišstvo d.o.o. (53.375 EUR od tega 45.369 EUR).

V pripravi je tudi projekt Odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Ljubljance - 2 sklop (upravičenec: občina Cerknica): vloga je v usklajevanju – 8. oktobra 2012 so bile posredovane pripombe na vlogo.

3.2. Evropsko teritorialno sodelovanje

Program Mediteran: financira ga Evropski sklad za regionalni razvoj v okviru evropskega cilja 3 teritorialno sodelovanje, katerega namen je krepitev čezmejnega sodelovanja s pomočjo lokalnih in regionalnih pobud, krepitev transnacionalnega sodelovanja z akcijami, ki vodijo k integriranemu teritorialnemu razvoju, povezanemu s prednostnimi nalogami Skupnosti ter krepitev interregionalnega sodelovanja in izmenjavi izkušenj na ustreznih teritorialnih ravneh. V okviru tega programa sta bila v obdobju 2007-2013 odobrena dva projekta:

- MEDOSSIC: temeljni namen projekta je bil okrepiti strateško sodelovanje med akterji gospodarskega razvoja, predstavniki državnih institucij ter ostalimi akterji podpornega okolja. V okviru projekta so se partnerji še posebej posvečali vzpostavljanju inovacijskega okolja za trajnostni razvoj. Vodilni partner: RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o., višina dodeljenih sredstev: 197.901,00 EUR.
- WASMAN: namen projekta je promocija sinergij in širjenje primerov dobre prakse na transnacionalnem nivoju med Mediteranskimi državami na področju upravljanja z odpadki upoštevajoč specifične probleme posameznih sodelujočih partnerjev. Upravičenec iz Notranjsko-kraške regije je RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o., višina dodeljenih sredstev: 173.000,00 EUR.

Program medregionalnega sodelovanja OP INTERREG IVC 2007-2013: V okviru drugega javnega razpisa programa je bil za sofinanciranje odobren projekt z akronimom B2N, v kateri sodeluje slovenski projektni partner Lokalni pospeševalni center Pivka iz Notranjsko-kraške regije. Namen projekta z naslovom Business to Nature - Interregional Approach to SMEs and Entrepreneurship Policies in Natural Areas je izmenjava dobrih praks na področju spodbujanja podjetništva v manj razvitih območjih s pomočjo koriščenja lokalnih virov, tj. privlačnosti naravnega okolja; Partnerju je bilo dodeljenih skupaj 106.411,50 EUR sredstev ESRR in 12.519,00 EUR sredstev iz proračuna RS.

Jadranski čezmejni program IPA 2007-2013: V okviru 1. javnega razpisa programa je bilo odobrenih 33 projektov, v okviru drugega pa 32 projektov. Skupna vrednost dodeljenih programskih sredstev obeh razpisov je okvirno 157 milijonov EUR. Od 65-ih odobrenih projektov sodelujejo tudi partnerji iz Notranjsko-kraške regije. Gre za projekt MUSEUMCULTOUR – The Adriatic's Museums Enrich Cultural Tourism, ki se ukvarja z uvajanjem novih muzejskih razstav in zbirk, ki uporabljajo sodobne interaktivne in inovativne tehnike in pristope, preko vzpostavitve boljših pogojev za oblikovanje (novih) celostnih turističnih produktov, ki promovirajo in tržijo

kulturno dediščino, ter s spodbujanjem strateškega tržnega komuniciranja in mreženja. V projektu sodelujeta dva partnerja iz Notranjsko-kraške regije: Zavod Znanje Postojna (višina dodeljenih sredstev: 666.842,00 EUR IPA sredstev in 78.452,00 EUR sredstev iz proračuna RS) ter Postojnska jama d.d. (višina dodeljenih sredstev: 169.999,92 EUR IPA sredstev in 19.999,99 EUR sredstev iz proračuna RS).

Program čezmejnega sodelovanja OP IPA Slovenija-Italija 2007-2013: V okviru 2. JR za standardne projekte na Programu čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 je sofinanciranih 7 projektov iz Notranjsko-kraške regije v skupni vrednosti dodeljenih sredstev 586.385,39 EUR. Gre za sledeče:

- PESCA: projekt spodbuja ukrepe s področja prehrabne vzgoje in razvijanje »dobrih praks za« uvedbo uporabe lokalnih in tradicionalnih proizvodov v šolskih menzah čezmejnega območja. V projektne partnerstvu sta Občina Postojna (višina dodeljenih sredstev: 72.550,00 EUR) in Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom (višina dodeljenih sredstev: 71.750,00 EUR).
- JULIUS: projekt je usmerjen v vzpostavitev sonaravnega in spoštljivega odnosa do naravnega okolja z izboljšanjem skupne uporabe športnih in socialnih infrastruktur, ki so aktivno in moderno sredstvo za izboljšanje kakovosti življenja bodisi iz socialnega kot iz zdravstvenega vidika. V projektne partnerstvu je Občina Postojna (višina dodeljenih sredstev: 27.000,00 EUR).
- INTEGRAID: projekt se ukvarja z izboljšanjem kakovosti življenja preko koordiniranega razvoja zagotavljanja bolnišnične urgentne medicinske pomoči na čezmejnem območju, pri čemer je pozornost usmerjena v vzpostavitev trajne mreže sodelovanja med medicinskimi službami na čezmejnem področju. V projektne partnerstvu je ZD Ilirska Bistrica (višina dodeljenih sredstev: 26.996,40 EUR).
- HYDROKARST: glavni cilj projekta je usklajeno upravljanje in zaščita vodonosnika Reka-Timava preko količinskega in kakovostnega spremljanja podzemnih voda in območja matičnega Krasa. V projektne partnerstvu je Znanstveno raziskovalni center SAZU – Inštitut za raziskovanje krasa (višina dodeljenih sredstev: 167.409,59 EUR).
- BIODINET: cilj projekta je prispevati k ohranjanju in promociji avtohtonih vrst, pasem in ekosistemov, ki ključno prispevajo k tradicionalni podobi teritorija. Projektne partner iz Notranjsko-kraške regije je Notranjsko ekološki center Cerknica (višina dodeljenih sredstev: 35.180,00 EUR).
- GEP: namen projekta je vzpostaviti enoten čezmejni sistem ukrepanja civilne zaščite v primeru ogroženosti virov pitne vode zaradi tehnološkega tveganja in naravnih nesreč ter s tem prispevati k razvoju novih informacijsko-komunikacijskih tehnologij in trajnostni teritorialni integraciji ter ohranjanju okolja na območju Goriške, Obalno-kraške, Gorenjske statistične regije in Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine. V projektne partnerstvu je Znanstveno raziskovalni center SAZU – Inštitut za raziskovanje krasa (višina dodeljenih sredstev: 108.999,40 EUR).
- MACC: projekt želi uresničiti čezmejni center za usklajevanje tehničnega in znanstvenega znanja s področja sodobne umetnosti, ki bo lahko sledil in pomagal gospodarskim družbam in ustanovam pri raziskovalnih aktivnostih, izdelavi materialov in restavriranju. V projektu sodeluje Občina Postojna (višina dodeljenih sredstev: 76.500,00 EUR).

Program čezmejnega sodelovanja OP IPA Slovenija-Hrvaška 2007-2013: V okviru 1. in 2. javnega razpisa Operativnega programa (OP) IPA SI-HR 2007-2013 je bilo potrjenih 45 operacij v skupni vrednosti 26.044.074,90 EUR IPA sredstev (1. javni razpis 21 podpisanih pogodb v vrednosti 14.149.296,00 EUR IPA sredstev, 2. javni razpis 24 podpisanih pogodb v vrednosti 11.894.778,90 EUR). V okviru 3. javnega razpisa je bilo na voljo 10.817.946,00 EUR IPA sredstev, rezultati bodo znani šele januarja 2014. V upravičeno območje programa spada tudi Notranjsko-kraška regija, ki zajema občine Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška Dolina, Pivka in Postojna.

Notranjsko-kraški regiji je bilo v okviru obeh javnih razpisov dodeljenih 161.532,64 EUR IPA sredstev, odobrena sta bila dva projekta, katerih projektni partnerji prihajajo iz te regije:

- Projekt SLOHRA GLOBALNET na temo izboljšanja globalne konkurenčnosti podjetij na slovensko-hrvaškem obmejnem območju, upravičenec: RRA Notranjsko-kraške regije d.o.o., višina dodeljenih sredstev: 72.791,76 EUR;
- Projekt MLADIEKOIN na temo spodbujanja eko-inovativnosti med mladimi, upravičenec: RRA Notranjsko-kraške regije d.o.o., višina dodeljenih sredstev: 88.740,88 EUR.

3.3. Drugi ukrepi regionalne politike

Razvojne spodbude na obmejnih problemskih območjih: nepovratna sredstva so bila dodeljena na osnovi Javnega razpisa za sofinanciranje začetnih investicij in ustvarjanja novih delovnih mest na obmejnih problemskih območjih (Ur. l. RS, št. 37/11 in 43/11). Vlagateljem so bili sklepi vročeni v drugi polovici leta 2011. Črpanje po navedenem javnem razpisu pa se izvaja v dveh letih – 2011 in 2012 – rok za vložitev zahtevkov je do konca meseca oktobra. Po tem razpisu so bili iz Notranjsko-kraške regije uspešni sledeči:

Tabela 3. 2.: Izplačila v okviru razvojnih spodbud na obmejnih problemskih območjih v letu 2011 in 2012

Zap. št.	Naziv upravičenca	Naziv projekta	Odobrena nepovratna sredstva (v EUR)
1	PROFILES D.O.O.	Investicija v novo tehnološko opremo	123.600,00
2	PRI-OR KR D.O.O.	Nakup tehnologije za proizvodnjo rebrastih cevi	500.000,00
3	ORO MET D.O.O	Investicija v inovativno tehnologijo izdelave hladilnih kanalov za termoplastična in tlačna orodja	362.024,00
4	PLASTIKA RENKO D.O.O	nakup varilnega avtomata amutec za izdelavo vrečk v obratu plastika	99.000,00

		Renko v Malih Ločah	
5	ORO 3 CNC D.O.O.	Investicija izgradnje in opreme proizvodne hale v IOC Neverke in nakup CNC dvostebernega vertikalnega obdelovalnega centra	305.020,00
6	VALTER FRANK S.P.	Nakup vrhunske hidravlične stiskalnice amada - model hfe m2 220/4 4 osi	65.00,00
7	PENKO MATJAŽ S.P.	Nakup produkcijskega digitalnega tiskalnika Canon image press c 6010	50.490,00
8	PROVITA D.O.O.	Projektiranje in trženje pnevmatskih sistemov za transport odpadnih vod v Ilirski Bistrici	34.896,00
9	TERMOPLASTI - PLAMA D.D.	Investicija v tehnološko opremo in izboljšanje ekoloških pogojev poslovanja	500.000,00

Razvojne spodbude na obmejnih območjih s Hrvaško za operacije PU ROOSH: v obdobju od 1.1.2007 do 12.9.2012 je v okviru razpisov iz naslova Razvoj obmejnih območij Slovenija-Hrvaška (v nadaljevanju: sredstva ROOSH) Notranjsko-kraška regija pridobila 2.067.678,37 EUR.

Krediti Slovenskega regionalno razvojnega sklada: Ugodna posojilna sredstva so bila dodeljena na osnovi treh javnih razpisov, in sicer: javnega razpisa za primarno kmetijsko pridelavo (Ul. I. RS, št. 42/12), javnega razpisa za ugodna posojila podjetništvu in projektom kmetijske predelave, trženja ter dopolnilnih dejavnosti (Ul. I. RS, št. 42/12 in 71/12) in javnega razpisa za ugodna posojila podjetništvu in projektom kmetijske predelave, trženja ter dopolnilnih dejavnosti (Ul. I. RS, št. 84/11, 71/11, 43/11, 40/11 in 7/11). Gre za sledeče:

- Pokrita deponija vhodne surovine (upravičenec: GGP, d.o.o., višina dodeljenih sredstev: 894.175,00 EUR);
- Zaključna gradbena dela in nakup opreme za poslovni prostor (upravičenec: EML STADLER D.O.O., višina dodeljenih sredstev: 18.433,13 EUR);
- Povečanje proizvodnje linije in nakup tehnološke (upravičenec: GGP, GOZDNO GOSPODARSTVO POSTOJNA D.O.O., V POSTOPKU OBDELAVE po razpisu iz leta 2012)
- Gradnja skednja z dosuševalno opremo (upravičenec: Blaž Grbec, višina dodeljenih sredstev: 18.433,13 EUR).

4. ANALIZA REGIONALNIH RAZVOJNIH POTENCIALOV V NOTRANJSKO-KRAŠKI REGIJI

*Opomba pripravjalca: Analiza regionalnih razvojnih potencialov bo pripravljena glede na izbrane kazalce za posamezna področja. Izbor kazalcev bo potrjen predvidoma v februarju 2014, po zaključku javne diskusije na to temo.

5. OPREDELITEV KLJUČNIH RAZVOJNIH OVIR IN PREDNOSTI REGIJE, VKLJUČNO S POLOŽAJEM REGIJE V MEDNARODNEM PROSTORU

*Opomba pripravjalca: Opredelitev ključnih razvojnih ovir in prednosti regije bo pripravljen na osnovi izvedene javne diskusije, predvidoma februarja 2014.

6. VIZIJA RAZVOJA NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE

*Opomba pripravjalca: Opredelitev vizije regije bo pripravljen na osnovi izvedene javne diskusije, predvidoma februarja 2014.

7. OPREDELITEV IN UTEMELJITEV RAZVOJNE SPECIALIZACIJE IN RAZVOJNIH PRIORITET NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE

Aktualni RRP predvideva razvojno usmeritev, ki jo v največji meri ponazarja izpostavljena **vizija regije**: »Notranjsko-kraška regija bo postala prepoznavna, gospodarsko stabilna, razvojno ekološko usmerjena regija, ki bo spodbudila lasten razvoj skozi izrabo naravnih in kulturnih danosti ter s spodbujanjem razvoja človeških virov postala znana po zdravem načinu življenja in zato uveljavljena turistična destinacija.« Za uresničevanje tako zastavljene vizije regije so bile oblikovane tri horizontalne razvojne prioritete ter pet programov, v okviru katerih se je izvajalo različne aktivnosti v regiji.

Na osnovi ocene razvoja, ki ga beležimo v regiji ter z upoštevanjem aktualne usmeritve pri programiranju na nacionalni ravni bosta v novem RRP izpostavljeni dve razvojni prioriteti Notranjsko-kraške regije in znotraj teh strateški razvojni cilji na posameznih interesnih področjih. Gre za naslednje prioritete:

Prioriteta 1: Spodbujanje konkurenčnosti gospodarstva ter ohranjanje, razvoj in ustvarjanje novih delovnih mest

V Notranjsko-kraški regiji smo usmerjeni v iskanje tistih priložnosti, ki prispevajo k spodbujanju gospodarskega razvoja, tako na sektorski kot tudi organizacijski ravni, s ciljem povečevanja dodane vrednosti regijskega gospodarstva in posledično konkurenčnosti v nacionalnem in mednarodnem, globalnem okviru. Pri tem je posebna pozornost namenjena ohranjanju, razvoju in ustvarjanju novih delovnih mest, v okviru že obstoječih podjetij, pa tudi v novo nastajajočih perspektivnih panogah. V okviru te prioritete bomo usmerjeni tudi v ustvarjanje ugodnega okolja za razvoj, ki predpostavlja intenzivno sodelovanje in povezovanje med pomembnimi razvojnimi akterji v regiji. Tako bomo spodbujali iniciative, ki zagotavljajo povezovanje med institucijami znanja in gospodarstvom, krepitev inovacijske miselnosti in inovacijske kulture, na ravni družbe in na ravni organizacij, družbene odgovornosti podjetij ter ne nazadnje promocijo in krepitev podjetniške miselnosti.

Prioriteta 2: Trajnostni okoljski in infrastrukturni razvoj regije

Ker velika večina Notranjsko-kraške regije leži na kraških tleh, hkrati pa je najredkeje poseljena regija v Sloveniji, za katero je značilna izrazita razpršena poselitev, izpostavljammo skrb za ohranjanje okolja in narave kot eno od temeljev za uspešen nadaljnji razvoj. Tako bomo v okviru te prioritete spodbujali nadaljnja vlaganja v okoljsko infrastrukturo, ki bo ohranjala ali izboljšala ugodno stanje okolja. Na drugi strani želimo naravne danosti bolj približati domačinom in obiskovalcem, tudi preko obnove ali postavitve turistične in ostale potrebne infrastrukture na točkah, kjer je le-ta pomanjkljiva oz. odsotna, a potrebna. Pri načrtovanju javnih in zasebnih posegov v okolje in prostor bomo spodbujali in poudarjali princip usklajenosti in upoštevanja načel trajnostnega razvoja. Ohranjena narava in okolje sta namreč osnovni pogoj za bodoči gospodarski razvoj, širitev ponudbe in ustvarjanje novih delovnih mest v turizmu in z njim povezanimi panogami, ki nudijo v našem prostoru mnogo razvojnih priložnosti.

Prioriteta 3: Vključujoča družba in spodbujanje razvojnega potenciala regijskih človeških virov

Človeški viri predstavljajo pomemben element za razvoj in blaginjo gospodarstva. Notranjsko-kraška regija prepozna njihov potencial v relaciji do spodbujanja konkurenčnosti gospodarstva, hkrati pa človeški viri v regiji predstavljajo pomembnega deležnika, ki je v aktualnem programskem obdobju bil nekoliko manj izpostavljen. V okviru te razvojne prioritete bomo zato spodbujali nadaljnja vlaganja v človeške vire, ki bodo usmerjena tako v spodbudo človeškim virom na trgu dela, tekom njihove delovne aktivnosti kot tudi v sferah izven te (npr. preko vseživljenjskega učenja, medgeneracijskega sodelovanja itd.). Investicije znotraj te prioritete bodo prispevale tudi k reševanju širših družbenih problemov, ki imajo neposreden vpliv na blaginjo in kakovost življenja v Notranjsko-kraški regiji. Gre za področja mobilnosti prebivalstva Notranjsko-kraške regije, njihovega zdravja in aktivnosti, kakovostnega staranja prebivalstva ter ostalih družbenih izzivov. Spodbujali bomo tudi iniciative, ki zagotavljajo visoko stopnjo blaginje v regiji, osebni in profesionalni razvoj človeških virov ter zdravo in aktivno prebivalstvo Notranjsko-kraške regije.

Te razvojne prioritete bomo uresničevali z oblikovanjem osmih programov ter posameznih ukrepov in aktivnosti znotraj le-teh. Posamezni programi so pripravljene na osnovi podrobne analize stanja v regiji in v sodelovanju s člani odborov Regionalnega razvojnega sveta Notranjsko-kraške regije ter

ostalih zainteresiranih iz strokovne in širše javnosti. V obdobju od potrditve Programa priprave RRP (dne 19. 10. 2012) do avgusta 2013 je bilo v regiji izvedenih šest javnih posvetov in vrsta usklajevalnih sestankov s pripravljavci regijskih projektov in ostalimi zainteresiranimi. Pet odborov RRS je na sejah potrdilo predloge programov za naslednja področja:

- program za gospodarstvo,
- program za lesarstvo,
- program za turizem,
- program za človeške vire,
- program za širši družbeni razvoj,
- program za podeželje,
- program za infrastrukturo,
- program za okolje in gospodarjenje z viri.

Ob navedenih elementih RRP pa je treba izpostaviti še razvojno specializacijo regije, ki izhaja iz horizontalne prioritete »Eko-razvoj Notranjsko-kraške regije« in se nanaša na eno izmed petih izpostavljenih razvojnih prioritiet v Strategiji razvoja Slovenije za obdobje 2014-2020, katerih namen je povezovanje sektorskih politik. Notranjsko-kraška regija se razvojno specializira v prioriteto »Zeleno«, ki predpostavlja prehod v nizkoogljično družbo in doseganje »zelenega razvoja«. Le-ta izpostavlja prestrukturiranje gospodarstva v smeri zmanjšanja okoljskega odtisa t. i. zelenih tehnologij oz. industrij in storitev. Gre za sledeče ukrepe:

- ustvarjanje uveljavljenega sektorja in novih delovnih mest v proizvodnji in vzdrževanju tehnologij, naprav in storitev na področju učinkovite rabe in izkoriščanja obnovljivih virov energije;
- zanesljivost oskrbe z energijo s povečanjem energijske učinkovitosti in doseganjem najvišjega deleža uporabe OVE v EU, delujoč sistem razvoja, financiranja in izvedbe investicij v energijsko učinkovitost (energijska sanacija stavb v javnem in zasebnem sektorju in prenova sistemov javne razsvetljave, pogodbeno zagotavljanje prihrankov, tehnološka prenova za dvig energijske učinkovitosti podjetij, infrastruktura za distribucijo energije);
- spodbujanje ukrepov za trajnostno gospodarjenje in upravljanje z naravnimi viri, predvsem s strateškimi viri Slovenije (voda in les - dvig dodane vrednosti v verigi gozd-les, industrijska simbioza, zapiranje snovnih zank);
- razvoj okoljsko odgovornega turizma predvsem v zavarovanih in območjih Natura 2000 ter na podeželju, vlaganje v zeleno infrastrukturo in ukrepe za varstvo narave (spodbujanje oblikovanja lokalnih verig dobaviteljev za potrebe turizma);
- vlaganje v učinkovit prostorski razvoj, ki bo podpiral izboljševanje konkurenčnosti podjetij in kakovost bivanja in povečal intenzivnost gradnje v urbanih okoljih (sistem e-prostor, celovit razvoj urbanih območij, vključno z urbano preno, stanovanjska politika, izboljšanje kakovosti bivanja na okoljsko degradiranih območjih);
- investiranje v okoljsko infrastrukturo (varna oskrba s pitno vodo, infrastruktura za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda, poplavna varnost, suša, infrastruktura za ravnanje z odpadki, sanacija okoljsko degradiranih območij);
- dvig prehranske samooskrbe in izboljšanje konkurenčnosti živilsko predelovalne industrije;

- razvoj in prilagajanje kmetijske dejavnosti v luči prilagajanja okoljskim standardom in podnebnim spremembam ter dviga konkurenčnosti (ohranjanje kvalitete in rodnosti tal ter proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč, izkoristiti potencial malih kmetij, spodbujanje in promocija lokalne proizvodnje);
- dvig konkurenčnosti gozdarstva in lesne industrije (bolj učinkovito gospodarjenje z gozdovi, revitalizacija lesno predelovalne industrije, ohranjanje ponora CO²).

8. OPREDELITEV IN OPIS STRATEŠKIH RAZVOJNIH CILJEV NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE V OKVIRU POSAMEZNIH RAZVOJNIH PRIORITET

*Opomba pripravljalca: navedeni strateški cilji so le okvirni, definirani glede na cilje posameznih programov. Kvantificiranje strateških razvojev bo pripravljen glede na izbrane kazalce za posamezna področja. Izbor kazalcev bo potrjen predvidoma v februarju 2014, po zaključku javne diskusije na to temo.

8.1. Prioriteta 1: Spodbujanje konkurenčnosti gospodarstva ter ohranjanje, razvoj in ustvarjanje novih delovnih mest

- Izboljšati konkurenčnost regijskega gospodarstva.
- Spodbuditi razvoj obstoječih in novih podjetij ter ustvarjati delovna mesta.
- Spodbuditi investicije v regiji.
- Spodbuditi družbeno odgovorno gospodarstvo.
- Revitalizirati lesarstvo.
- Spodbuditi predelavo lesa na višji ravni, tako po količini kot po dodani vrednosti.
- Povečati obseg turistične dejavnosti v regiji.
- Vzpostaviti turizem kot eno vodilnih gospodarskih panog v regiji.
- Povečati prepoznavnost turistične destinacije Zeleni kras.
- Povezovati turistične ponudnike znotraj in izven regije.

8.2. Prioriteta 2: Trajnostni okoljski in infrastrukturni razvoj regije

- Zagotoviti trajnostno energetska oskrbo.
- Zagotoviti ustrezno prostorsko načrtovanje.
- Dvigovati delež obnovljivih virov energije (OVE).
- Spodbuditi uvajanje učinkovite rabe energije (URE).
- Prilagoditi javni promet dejanskim potrebam.
- Zagotoviti visoko kakovost površinskih in podzemnih voda.
- Zniževati obremenitev okolja zaradi komunalnih odpadkov.
- Okrepiti pomen ekonomske in socialne funkcije gozda.
- Zagotoviti ohranjanje naravnih danosti.

- Krepani zavedanje o podnebnih spremembah in prilagajanja podnebnim spremembam.

8.3. Prioriteta 3: Vključujoča družba in spodbujanje razvojnega potenciala regijskih človeških virov

- Zagotoviti dostopno in kakovostno vzgojo ter izobraževanje za vse ciljne skupine.
- Zvišati stopnjo zaposlenosti aktivnega prebivalstva (od 20 do 64 let).
- Zmanjšati razkorak med ponudbo izobraževanja in usposabljanja in potrebami trga dela.
- Spodbuditi kreiranje in prilagodljivost (novih) delovnih mest.
- Zagotoviti dvig kompetenc za uporabo IKT.
- Spodbuditi vključevanje ranljivih skupin v različne oblike izobraževanja, usposabljanja, vseživljenjskega učenja in na trg dela.
- Zagotoviti in ohranjati enake možnosti.
- Znižati stopnjo revščine in socialne izključenosti v regiji.
- Promovirati in spodbuditi solidarnost v regiji.
- Ohraniti in izboljšati zdravje prebivalcev Notranjsko-kraške regije.
- Povečati dostopnost, kreativnost in raznovrstnost na področju kulture.
- Ohraniti in revitalizirati kulturno dediščino v regiji.
- Krepani sodelovanje vseh relevantnih regijskih akterjev na področju širšega družbenega razvoja.
- Dvigniti življenjsko raven na podeželju.
- Spodbuditi diverzifikacijo dejavnosti na podeželju.
- Povečati povezanost in sodelovanje deležnikov na podeželju.

9. OPREDELITEV IN OPIS PROGRAMOV IN UKREPOV RRP NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE V OKVIRU RAZVOJNIH PRIORITET

Kot rečeno, posamezni programi so pripravljani na osnovi podrobne analize stanja v regiji in v sodelovanju s člani odborov Regionalnega razvojnega sveta Notranjsko-kraške regije ter ostalih zainteresiranih iz strokovne in splošne javnosti. Program priprave RRP je bil potrjen s strani Sveta regije 19. 10. 2012. na svoji 58. seji. Sledila je priprava strateškega in programskega dela RRP, ki je potekala v sodelovanju s predstavniki RRS in njegovih odborov. V ta namen je bilo izvedenih šest javnih posvetov in vrsta usklajevalnih sestankov s pripravljalci regijskih projektov in ostalimi zainteresiranimi:

- 5. seja Odbora RRS za infrastrukturo, okolje in prostor, dne 29. 1. 2013;
- 4. seja Odbora RRS za turizem, dne 11. 2. 2013;
- seja Odbora RRS za gospodarstvo, dne 14. 3. 2013;
- Javni posvet na področju lesarstva, dne 17. 5. 2013 (organiziran v sodelovanju z E Slovenskim forumom in Planom B za Slovenijo);
- seja Odbora RRS za človeške vire, dne 22. 5. 2013;

- 2. seja Odbora RRS za podeželje, dne 27. 5. 2013.

Na osnovi informacij s strani udeleženih na omenjenih posvetih so bile oblikovane razvojne prioritete (glej poglavje 7), ki jih je obravnaval in potrdil tudi na novoustanovljeni Razvojni svet Notranjsko-kraške regije, na konstitutivni seji, dne 7. 11. 2013.

Dne 1. 3. 2013 je RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o. vse zainteresirane povabila k sodelovanju pri identifikaciji nabora predlogov regijskih projektov, v okviru katerega je bilo oddanih 112 predlogov. V januarju in februarju 2014 se bo na osnovi navedenega v regiji nadaljeval diskurz o strateških usmeritvah regije ter regijskih projektih za vključitev v RRP. Predviden zaključek priprave RRP je v juniju 2014.

9.1. Program za infrastrukturo

Cilji programa:

- ohraniti naravno okolje,
- zagotoviti trajnostno energetska oskrbo,
- zagotoviti ustrezno prostorsko načrtovanje,
- dvigovati delež obnovljivih virov energije (OVE),
- spodbujati uvajanje učinkovite rabe energije (URE),
- prilagoditi javni promet dejanskim potrebam,
- zagotoviti dvig kompetenc za uporabo IKT.

Program infrastruktura je sestavljen iz ukrepov, ki se nanašajo na pet ločenih, celovitih investicijskih področij:

Ukrep 1 - Komunalna infrastruktura

Cilji ukrepa:

- nadaljevati izgradnjo manjkajoče infrastrukture (oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda, ravnanje z odpadki),
- obnoviti dotrajano in razviti manjkajočo komunalno infrastrukturo z inovativno, novejšo in okolju prijazno tehnologijo.

K zastavljenim ciljem bi lahko prispevale sledeče aktivnosti:

- izgradnja manjkajočih sistemov za oskrbo s pitno vodo ter odvajanje in čiščenje odpadnih voda, tudi z uporabo inovativne in okolju prijazne tehnologije,
- obnova zastarelih vodovodnih sistemov,
- vzpostaviti redno vzdrževanje in kontrolo nad delovanjem čistilnih naprav.

Ukrep 2 - Prostorsko načrtovanje

Cilji ukrepa:

- zagotoviti ustrezno prostorsko načrtovanje – prednost pred poseganjem na nove površine se da urbani prenovi oz. prednostni uporabi degradiranih območij za proizvodno in poslovno dejavnost, sončne elektrarne, turistično-rekreacijske dejavnosti..., varovanje kulturne krajine,
- zagotoviti zadostne površine komunalno opremljenih zemljišč z namenom spodbujanje nadaljnega razvoja v predvidenih razvojnih območjih,
- spodbuditi trajnostno gradnjo z uporabo naravnih materialov (les, kamen ...),
- izvajati aktivno stanovanjsko, naselitveno politiko z obnovo in s poselitvijo starejših stanovanjskih objektov,
- spodbuditi uporabo tradicionalnih znanj za nove gradnje.

K zastavljenim ciljem bi lahko prispevale sledeče aktivnosti:

- priprava regionalnega prostorskega načrt za vsebine, ki zahtevajo prostorsko načrtovanje oz. umestitev v prostor na regionalnem nivoju.

Ukrep 3 - Energetika

Cilji ukrepa:

- nadaljevati z energetske sanacije javnih stavb,
- povečati delež občin z uvedenim sistemom energetskega knjigovodstva v javnih stavbah,
- spodbujati naložbe za rabo obnovljivih virov energije,
- izvajati ukrepe za učinkovito rabo energije,
- ozaveščati javnost o učinkoviti rabi energije.

K zastavljenim ciljem bi lahko prispevale sledeče aktivnosti:

- energetski pregled javnih stavb z naborom možnih rešitev za izboljšanje stanja.
- izvedba izobraževanja za vpeljavo energetskega knjigovodstva v javnih stavbah.
- ozaveščanje o učinkoviti rabi energije v vsakdanjem življenju.

Ukrep 4 - Promet

Cilji ukrepa:

- povečati dostopnost med središči nacionalnega in regionalnega pomena ter središči nižjega ranga za pospeševanje policentričnega razvoja,
- vzpostaviti mrežo javnega prevoza na lokalni ravni, prilagojenega sodobnemu načinu življenja in številu uporabnikov,
- vzpostaviti pogoje za spodbujanje trajnostnih oblik mobilnosti.

K zastavljenim ciljem bi lahko prispevale sledeče aktivnosti:

- raziskava potreb in primernih načinov zagotavljanja prilagojenega javnega prevoza,
- izgradnja/ureditev infrastrukture za uporabo trajnostnih oblik mobilnosti (kolesarske steze).

Ukrep 5 - Informacijska družba

Cilji ukrepa:

- nadaljevati izgradnjo širokopasovnih omrežij,
- povečati naložbe v IKT,
- izboljšati raven e-kompetenc različnih skupin,
- spodbujati izobraževanje in usposabljanje za vključevanje prebivalstva v informacijsko družbo.

K zastavljenim ciljem bi lahko prispevale sledeče aktivnosti:

- gradnja širokopasovnih omrežij,
- organizacija usposabljanj za različne ciljne skupine na področju e-kompetenc.

9.2. Program za okolje in gospodarjenje z viri

Cilji programa:

- povečati rabo obnovljivih naravnih virov,
- zagotavljati visoko kvaliteto površinskih in podzemnih voda,
- zniževati obremenitev okolja zaradi komunalnih odpadkov,
- okrepiti pomen ekonomske in socialne funkcije gozdov,
- zagotoviti ohranjanje naravnih danosti,
- krepiti zavedanje o podnebnih spremembah in prilagajanje podnebnim spremembam.

Tudi program okolje in gospodarjenje z viri je sestavljen iz ukrepov, ki se nanašajo na pet ločenih, celovitih investicijskih področij:

Ukrep 1 - Upravljanje z vodami

Cilji ukrepa:

- zmanjšati izgube na vodovodnih sistemih,
- varovati vodne vire,
- spodbujati uporabo naravnih sistemov in procesov čiščenja voda (ekoremediacije, »living machine«, renaturacije vodotokov,...).

K zastavljenim ciljem bi lahko prispevale sledeče aktivnosti:

- prenova vodovodnih sistemov,
- dodatne raziskave o pretakanju podzemnih voda v različnih vodostajih,
- spodbujati kmetijske prakse, ki ne ogrožajo vodnih virov,
- uvajanje pilotnih sistemov sonaravnega čiščenja voda,
- poseganje v vodotoke na način, ki zagotavlja ohranjanje naravnih vrednot in biotske pestrosti.

Ukrep 2 - Gospodarjenje z odpadki

Cilji ukrepa:

- dosegati visok odstotek ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov,
- spodbujati učinkovito rabo odpadkov kot surovin,
- spodbujati preprečevanje nastajanja komunalnih odpadkov na viru,
- ozaveščati javnost glede pravilnega ravnanja z nevarnimi odpadki.

K zastavljenim ciljem bi lahko prispevale sledeče aktivnosti:

- ozaveščevalne aktivnosti o pravilnem ločevanju odpadkov na izvoru za različne ciljne skupine (gospodinjstva, javni sektor, gospodarstvo),
- vzpostavitev centra ponovne uporabe (reuse center).

Ukrep 3 - Upravljanje z gozdom

Cilji ukrepa:

- spodbujati gospodarno ravnanje z gozdom,
- povečati ekonomsko učinkovitost gospodarjenja z gozdom,
- povečati rabo in trženje lesa in lesne biomase,
- spodbujati interesno združevanje lastnikov gozdov in njihovo aktivno delovanje.

Aktivnosti ukrepa:

- investicije v mehanizacijsko in logistično infrastrukturo za sečnjo in spravilo lesa,
- vzpostavitev sodelovanja in povezovanja na vseh segmentih gozdarsko-lesarske verige,
- promocija dejavnosti, ki prispevajo k višji ekonomski učinkovitosti gospodarjenja z gozdom,
- spodbujanje združevanja malih lastnikov gozdov z namenom povečevanja ekonomske učinkovitosti.

Ukrep 4 - Ohranjanje naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti

Cilji ukrepa:

- zagotavljati ohranjanje naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti,
- vzpostaviti upravljanje na varovanih območjih narave.

K zastavljenim ciljem bi lahko prispevale sledeče aktivnosti:

- prenos dobrih praks za ohranjanje kulturne krajine,
- prenos dobrih praks na temo razvojnih možnosti, ki jih nudijo varovana območja narave.

Ukrep 5 - Prilagajanje na podnebne spremembe

Cilji ukrepa:

- prilagojeno prostorsko planiranje na podnebne spremembe (prostorsko načrtovanje za preprečevanje poplav),

- izgradnja ustrezne infrastrukture za prilagajanje na podnebne spremembe.

K zastavljenim ciljem bi lahko prispevale sledeče aktivnosti:

- ozaveščanje o pomembnosti posledic pomembnih sprememb,
- postavitev ustrezne infrastrukture za prilagajanje na podnebne spremembe (zadrževalniki vode, namakalni sistemi).

9.3. Program za gospodarstvo

Ta program je usmerjen v doseganje naslednjih ciljev:

- izboljšati konkurenčnost regijskega gospodarstva,
- spodbujati razvoj obstoječih in novih podjetij ter ustvarjati delovna mesta,
- spodbuditi investicije v regiji,
- spodbujati družbeno odgovorno gospodarstvo.

Ukrep 1 - Podpora za rast gospodarstva

Cilji ukrepa:

- zagotoviti različne oblike finančne podpore za gospodarstvo (finančne sheme),
- zagotoviti ostalo ustrezno in učinkovito podporo gospodarstvu,
- spodbujati mreženje in povezovanje znotraj gospodarstva in na relaciji do ostalih sektorjev,
- spodbujati internacionalizacijo regijskega gospodarstva.

Aktivnosti ukrepa:

- izvajanje obstoječih in razvoj novih podpornih storitev za gospodarstvo (svetovanje, podpora pri iskanju virov financiranja, načrtovanje in izvajanje razvojnih projektov za gospodarstvo, sodelovanje pri oblikovanju razvojnih partnerstev itd),
- oblikovanje in izvajanje finančnih mehanizmov (garancijska shema, tvegani kapital, semenski kapital, mikrokrediti ipd.),
- izvajanje aktivnosti, usmerjenih v pospeševanje internacionalizacije (podpora pri vstopu na tuje trge, podpora pri oblikovanju mednarodnih razvojnih partnerstev, promocija internacionalizacije itd).

Ukrep 2 - Infrastruktura za potrebe gospodarstva

Cilji ukrepa:

- vlagati v infrastrukturo za rast in razvoj gospodarstva (javni in zasebni sektor),
- zagotoviti učinkovito in poenoteno upravljanje regijskih poslovnih con,
- spodbujati investicije v gospodarstvu.

Aktivnosti ukrepa:

- vlaganja zasebnega sektorja v razvojno infrastrukturo,

- vlaganja javnega sektorja v ekonomsko infrastrukturo (poslovne cone, inkubatorji, tehnološki centri, centri odločnosti, kompetenčni centri itd),
- učinkovito in poenoteno upravljanje ekonomske infrastrukture (upravljanje poslovnih con, inkubatorjev itd),
- ustvarjanje ugodnih pogojev za investicije (javni sektor).

Ukrep 3 - Spodbujanje raziskovanja, razvoja in inovativnosti

Cilji ukrepa:

- dvigniti raven kulture inoviranja v regiji,
- spodbuditi inovacijsko sposobnost gospodarskih subjektov,
- zagotavljati vire za financiranje aktivnosti in investicij na področju raziskovanja, razvoja in inovativnosti v gospodarstvu,
- spodbuditi razvoj gospodarstva, tako tehnološkega kot na ravni razvoja novih, inovativnih storitev in procesov,
- spodbujati sodelovanje med podjetji ter raziskovalno in izobraževalno sfero,
- spodbujati komercializacijo raziskovalnih dosežkov,
- spodbuditi informatizacijo in e-poslovanje v gospodarstvu.

Aktivnosti ukrepa:

- izvajanje in promocija podpornih storitev, usmerjenih v spodbujanje inovacijske kulture v gospodarstvu,
- izvajanje in promocija podpornih storitev, usmerjenih v spodbujanje komercializacije invencij in inovacij,
- spodbujanje vlaganj v aktivnosti in investicije na področju raziskovanja, razvoja in inovativnosti,
- spodbujanje aplikativnih raziskovalnih in razvojnih projektov v skladu z razvojnimi potrebami regije,
- spodbujanje vlaganj v tehnološki razvoj,
- spodbujanje razvoja in komercializacije novih izdelkov, storitev in procesov,
- povezovanje gospodarstva z institucijami znanja in raziskovalnimi institucijami ter zagotavljanje prenosa znanja iz teh institucij v gospodarstvo,
- spodbujanje razvoja medpodjetniških centrov,
- spodbujanje informatizacije in e-poslovanja gospodarstva.

Ukrep 4 - Spodbujanje podjetništva

Cilji ukrepa:

- spodbujati podjetniško miselnost v regiji s poudarkom na mladih,
- zagotavljati vire financiranja za razvoj podjetništva,
- zagotavljati ostalo ustrezno in učinkovito podporo podjetništvu,
- spodbujati prenos podjetniških znanj,

- spodbuditi povezovanje med podjetništvom in kmetijstvom na področju samooskrbe s hrano in učinkovite predelovalne dejavnosti,
- spodbuditi socialno podjetništvo.

Aktivnosti ukrepa:

- spodbujanje izvajanja obstoječih in razvijanje novih storitev za podporo podjetništvu (svetovanje, podpora pri iskanju virov financiranja, načrtovanje in izvajanje razvojnih podjetniških projektov, sodelovanje pri oblikovanju razvojnih partnerstev itd.),
- aktivnosti, ki se nanašajo na delo z mladimi (različne oblike mentorstva, "job shadowing", sodelovanje z medpodjetniškimi centri itd.),
- aktivnosti za spodbujanje samozaposlovanja in samooskrbe (promocija podjetništva, podpora pri mreženju itd.),
- različne oblike ugodnosti za socialne podjetnike (subvencije, promocija itd.),
- razvijati podporne storitve za spodbujanje socialnega podjetništva,
- spodbujanje novih oblik socialnega podjetništva (zdravstvene in socialnovarstvene storitve, storitve za otroke in mladino, storitve za invalide, storitve dolgotrajne oskrbe ...).

9.4. Program za lesarstvo

Cilji programa:

- revitalizirati lesarstvo kot eno vodilnih gospodarskih panog v regiji (glej tudi navezavo na Program Okolje in gospodarjenje z viri, ukrep Upravljanje z gozdom),
- spodbujati predelavo lesa na višji ravni, tako po količini kot po dodani vrednosti.

Ukrep 1 - Gospodarjenje s posekanim lesom

Cilji ukrepa:

- aktivno vključevanje lastnikov gozdov v gospodarjenje z gozdom,
- krepiti vlogo zadrug pri povezovanju lastnikov gozdov s predelavo lesa,
- izvajanje strokovnega izobraževanja za lastnike gozda, ogled dobrih praks,
- spremljanje in analiza posekanega lesa, učinkovito sortiranje po kvaliteti in namenu uporabe,
- regulacija trga s posekanim lesom,
- vezava koncesij na predelavo lesa doma,
- nadzor nad komercialnimi potmi - obdavčitev izvoza,
- ciljno subvencioniranje za spodbudo delovanju celotne verige,
- vzpostavitev osrednjega regijskega centra za odkup in prodajo lokalnega lesa.

Aktivnosti ukrepa:

- ustanoviti združenje lastnikov gozdov, v njegovem okviru izvajati strokovno izobraževanje,
- zagotoviti delovanje osrednjega regijskega centra za odkup in prodajo lesa, ki hkrati nadzoruje kvaliteto posekanega lesa in zagotavlja namen uporabe.

Ukrep 2 - Predelava lesa

Cilji ukrepa:

- ciljno opredeliti in financirati raziskave novih, inovativnih materialov iz lesa,
- zagotoviti usmerjenost v gradbene materiale (masivni in kompoziti),
- zagotoviti usmerjenost v izdelke z visoko dodano vrednostjo,
- spodbujati predelavo posekanega materiala v izdelke z visoko dodano vrednostjo,
- spodbujati energetsko izrabo ostanka pri predelavi,
- spodbujati okolju prijazno delovanje lesnopredelovalnih podjetij (vpliv podjetja na okolje, uporaba ekoloških repromaterialov).

Aktivnosti ukrepa:

- zagotavljanje vsebinskih in finančnih spodbud za prestrukturiranje in posodobitev lesnopredelovalnih podjetij (specializirani izdelki, izdelki z višjo dodano vrednostjo, širitev tržišča),
- spodbujanje povezovanja lesnopredelovalnih podjetij z namenom znižati stroške poslovanja in razvoja (s poudarkom na povezovanju mikro in malih podjetij).

Ukrep 3 - Povečanje porabe, trženje in promocija (zelena javna naročila)

Cilji ukrepa:

- državne subvencije: razširiti nabor subvencioniranih lesenih produktov,
- zagotoviti vsaj 50 % izdelkov lesenega izvora pri notranji opremi pri javnem naročanju,
- ozaveščati in promovirati les in izdelke iz lesa pri javnih investitorjih v smislu aktivnosti »NAJPREJ LES« (WOOD FIRST),
- vplivati na razmišljanje in dojetje lesa v smislu, da postane les prva izbira kot gradbeni material, notranjo opremo in pri izdelkih v vsakdanjem življenju.

Aktivnosti:

- vzpostavitev sistema subvencioniranja nakupa izdelkov iz lesa,
- izvedba usposabljanja pripravljavcev javnih naročil na temo oblikovanja kriterij iz pogojev, v skladu z možnostmi, ki jih nudi Zakon o javnem naročanju in Uredba o zelenih javnih naročilih,
- postavitve lesenih javnih stavb v posameznih občinah, ki bodo služile promociji kot vzorčni primeri lesene gradnje,
- izvajati skupno promocijo izdelkov na tujih trgih,
- promocija domače rabe lesa in lesenih izdelkov po principu »kupuj domače«,
- promocija prenove stavb z lesenim oplaščenjem,
- zbiranje, razgradnja in ponovna raba sekundarnega lesa.

Ukrep 4 - Znanje

Cilji ukrepa:

- združevati znanje iz različnih področij lesarstva ter sodelovanje med različnimi stičnimi branžami,
- izvajati načrtno promocijo poklicev in možnosti v lesarstvu,
- zmanjšati razkorak med izobraževalnimi programi in potrebami po znanju in kompetencah v lesnopredelovalni dejavnosti.

Aktivnosti:

- vzpostaviti višješolski program z možnostjo usmeritve v oblikovanje izdelkov iz lesa, v nadgradnji tehnološkega znanja ali v trženje izdelkov iz lesa in materialov na podlagi lesa,
- prevetriti srednješolske programe z uvajanjem vsebin iz posameznih delov panoge,
- organizirati izobraževanja in ogledе dobrih praks za arhitekta in projektanta.

Ukrep 5 - Ozaveščanje in promocija pomena gozda in lesa

Cilji ukrepa:

- povečati pomen in spodbujati nadaljnji razvoj večnamenskih funkcij gozda (socialnih, ekonomskih, varovalnih ...),
- dvigniti ugled lesnopredelovalne dejavnosti,

Aktivnosti ukrepa:

- izvajati ozaveščevalno promocijske akcije o pomenu gozda in lesa,
- promovirati poklice v lesnopredelovalni dejavnosti (povezovanje z institucijami znanja...),
- spodbujati znanje o različnih oblikah rabe lesa in lesne biomase,
- spodbujati povezovanje med institucijami znanja in lesnopredelovalnimi podjetji,
- izvajati aktivnosti za zmanjševanje razkoraka med izobraževalnimi programi in potrebami po znanju in kompetencah v lesnopredelovalni dejavnosti (medpodjetniški centri, mreženje, krepitev izvajanja praktičnega usposabljanja, mentorstvo, izmenjava dobrih praks itd).

9.5. Program za turizem

Cilji programa:

- povečati obseg turistične dejavnosti v regiji,
- doseči, da turizem kot dejavnost ostane ena vodilnih gospodarskih panog v regiji,
- povečati prepoznavnost turistične destinacije Zeleni kras,
- povezovati ponudnike znotraj in izven regije.

Ukrep 1 - Upravljanje destinacijskega managementa

Cilji ukrepa:

- vzpostaviti destinacijski management, ki bo zagotavljal izvajanje vseh funkcij regionalne destinacijske organizacije: razvojno, operativno, distribucijsko in promocijsko,
- povezovati turistično ponudbo na ravni regije v inovativne integralne turistične produkte,
- zagotoviti sistem učinkovitega trženja ter prodaje turističnih produktov destinacije Zeleni kras,
- dvigniti kvalitativno raven turistične ponudbe,
- spodbujati verige lokalnih dobaviteljev,
- razvijati novo zeleno turistično ponudbo ter nova delovna mesta v turizmu in v povezavi s turizmom,
- spodbujati izobraževanje in dvig kompetenc zaposlenih v turizmu ter uvajati sodobne modele upravljanja (ekološki menedžment),
- spremljati razvoj turizma na regijski ravni (sistematični pregled podatkov in spremljanje razvoja na tem področju).

Aktivnosti:

- zagotovitev učinkovitega in trajnega modela organiziranosti za izvajanje funkcij regionalne destinacijske organizacije,
- priprava in izvajanje strategije razvoja turistične destinacije s predvidenimi letnimi plani dela,
- povezovanje ponudnikov za razvoj integralnih turističnih produktov ter povezovanje s sosednjimi destinacijami pri razvoju skupnih produktov in nastopanju na tujih trgih,
- vzpostavitev javno-zasebnega partnerstva za učinkovito trženje in zagotavljanje tržnih učinkov na ravni regije,
- izvajanje izobraževanj in usposabljanj v turizmu,
- generiranje nove turistične ponudbe, ki podpira znamko Zeleni kras,
- razvijanje specializiranih in nišnih turističnih produktov, ki vplivajo na desezonalizacijo turizma,
- profesionalizacija TIC-ev in kadrov znotraj le-teh,
- razvoj lokalne samooskrbe v turistični ponudbi,
- standardizacija dobaviteljev.

Ukrep 2 - Investicije v novo in obstoječo turistično infrastrukturo

Cilji ukrepa:

- zagotoviti investicije javnega sektorja v novo, okolju prijazno turistično in rekreacijsko infrastrukturo za generiranje ponudbe zasebnega sektorja na področju turizma (uporaba naravnih materialov pri gradnji turistične infrastrukture, čim manjša okrnjenost naravnega okolja pri investicijah),
- posodobiti obstoječo dotrajano turistično in rekreacijsko infrastrukturo in zagotoviti upravljanje le-te,

- spodbujati zasebna vlaganja v turistično in rekreacijsko infrastrukturo ter s tem obogatiti turistično ponudbo in podaljšati čas povprečnega turističnega obiska v regiji,
- spodbujati trajnostno mobilnost (spodbujanje uvajanja različnih oblik trajnostne mobilnosti med posameznimi turističnimi točkami),
- re-dizajniranje zasebnih hiš za turistične namene,
- ureditev statusov vseh jam v regiji.

Aktivnosti:

- investicije v primarno turistično in rekreacijsko infrastrukturo (nastanitvene kapacitete, parkirišča za avtodome, eko-kampi,...),
- investicije v sekundarno turistično in rekreacijsko infrastrukturo (označevalna infrastruktura, tematske poti, rezervacijski sistem,...),
- spodbude lokalnih skupnosti pri vlaganjih v turistično dejavnost,
- priprava večjih infrastrukturnih projektov (celostne teritorialne investicije) v okviru javno-zasebnega partnerstva,
- uvajanje novih oblik trajnostne mobilnosti med posameznimi turističnimi točkami,
- povečevanje zasedenosti prenočišč,
- razvoj mobilnih aplikacij za povečevanje informacijskih virov o turističnih ponudnikov.

9.6. Program za človeške vire

Cilji programa:

- zagotavljati dostopno in kakovostno vzgojo ter izobraževanje za vse ciljne skupine,
- zvišati stopnjo zaposlenosti aktivnega prebivalstva (od 20 do 64 let),
- zmanjšati razkorak med ponudbo izobraževanja in usposabljanja in potrebami trga dela,
- spodbujati kreiranje in prilagodljivost (novih) delovnih mest,
- spodbujati vključevanje ranljivih skupin v različne oblike izobraževanja, usposabljanja, vseživljenjskega učenja in na trg dela,
- zagotavljati in ohranjati enake možnosti.

Ukrep 1 - Izobraževanje, usposabljanje ter vseživljenjsko učenje

Cilj ukrepa:

- spodbujati sodelovanje vseh razvojnih akterjev (izobraževalcev, delodajalci, delojemalci, država, podporne institucije),
- spodbujati kakovostnega in učinkovitega izobraževalnega sistema,
- spodbujati kompetenčnega pristopa,
- spodbujati vseživljenjskega učenja,
- zagotavljati odzivnost celotnega izobraževalnega sistema razvojnim potrebam regijskega gospodarstva (glej tudi program Gospodarstvo),
- promovirati znanja ustvarjalnosti in podjetniškega duha v celotnem izobraževalnem sistemu.

Aktivnosti:

- ustvarjanje dialoga med sledečimi regijskimi razvojnimi akterji: izobraževalci, delodajalci, delojemalci, država in podporne institucije (npr. okrogle mize, sestavljanje partnerstev, posveti ...),
- usmerjanje vseh relevantnih deležnikov v sodelovanje pri napovedovanju potreb, posodabljanju učnih programov in praktičnega usposabljanja (glej tudi program Gospodarstvo),
- spodbujanje praktičnega usposabljanja dijakov in študentov,
- spodbujanje vpeljave kreativno-inovativnih procesov v izobraževanje,
- usposabljanje in krepitev profesionalnih kompetenc izobraževalcev na vseh nivojih vzgoje in izobraževanja (npr. nove učne metode, dobre prakse, uporaba IKT tehnologij),
- spodbujanje prožnejših učnih poti (fleksibilna organizacija pouka, e-učenje, učenje na daljavo),
- izvajanje aktivnosti za nadgradnjo obstoječega izobraževalnega sistema s procesom neformalnega in priložnostnega vseživljenjskega učenja,
- zagotavljanje dostopnosti programov s področja e-izobraževanja vsem družbenim skupinam,
- spodbujanje načrtovanja in upravljanja kompetenc že med šolanjem,
- spodbujanje načrtovanja in upravljanja kompetenc med zaposlenimi (npr. kompetenčni centri, centri odličnosti, regijski centri znanja),
- izvajanje aktivnosti za promocijo znanja, ustvarjalnosti in podjetniškega duha v regijskih šolah in vrtcih ter ostalih izobraževalnih ustanovah,
- izvajanje aktivnosti za dvig ravni bralne pismenosti za vse ciljne skupine,
- razvijanje kakovostnih programov na področju vseživljenjskega učenja,
- spodbujanje vključevanja starejših v vseživljenjsko učenje (npr. spodbujanje delovanja univerze za tretje življenjsko obdobje),
- krepitev dostopnosti vseživljenjskega učenja z vidika posameznikov, delodajalcev itd.,
- krepitev digitalne pismenosti,
- spodbujanje pomena trajnostnega razvoja v vzgoji in izobraževanju ter kot del VŽU.

Ukrep 2 - Zaposlovanje delovne sile

Cilji ukrepa:

- spodbujati zaposlovanje in še posebej zaposlovanje ranljivih skupin (s poudarkom na mladih ter starejših od 55 let),
- aktivirati delovno sposobno prebivalstvo in povečati obseg delovne aktivnosti.
- spodbujati štipendiranje za potrebe regijskega gospodarstva (glej program Gospodarstvo).
- spodbujati podjetniško miselnost v regiji s poudarkom na mladih (glej tudi program Gospodarstvo).
- dvigovati ključne poklicne kompetence.

Aktivnosti:

- povečanje števila štipendij (kadrovskih, regijskih),

- razvijanje podpornih storitev za vključevanje ranljivih skupin na trg dela (npr. aktivnosti za spodbujanje učinkovitejšega prehoda mladih na trg dela),
- razvijanje podpore za spodbujanje karijerne orientacije za vse skupine delovno sposobnega prebivalstva,
- spodbujanje prilagodljivosti starejše delovne sile sodobnim potrebam trga dela,
- spodbujanje mednarodne aktivnosti delovno aktivnega prebivalstva (kroženje možganov, job-shadowing itd.),
- promoviranje in izvajanje programov mobilnosti,
- spodbujanje podjetnosti (npr. samozaposlovanje, socialno podjetništvo ...) (glej tudi program Gospodarstvo),
- spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja s poudarkom na prenosu znanja in usposobljenosti med generacijami (v obe smeri) (npr. s promocijo informacijske pismenosti, s spodbujanjem prenosa znanja in izkušenj med generacijami itd.),
- spodbujanje povezovanja z izobraževalnim sistemom (npr. medpodjetniški centri, vajeništvo in praksa, mojstrstvo, mentorstvo, promocija poklicev),
- spodbujanje pedagoških strategij za dvig kompetenc,
- spodbujanje povečanja informacijske pismenosti in veščin za večjo uporabo IKT.

Ukrep 3 - Ponudba dela

Cilj:

- zvišati stopnjo zaposlenosti v regiji,
- spodbuditi kreiranje novih delovnih mest v regiji,
- spodbuditi prilagodljivost delovnih mest sodobnim potrebam,
- spodbuditi kreiranje in prenos znanja znotraj in med delovnimi organizacijami.

Aktivnosti:

- spodbujanje ustvarjanja delovnih mest na novih področjih (zelena in bela delovna mesta) (npr. z izvedbo razvojnih projektov, ki bodo spodbujali oblikovanje novih delovnih mest),
- spodbujanje delodajalcev za prilagajanje obstoječih delovnih mest zahtevam po trajnostnem razvoju,
- osveščanje delodajalcev o vplivu sprememb v starostni strukturi delavcev na delovno okolje,
- spodbujanje delodajalcev za prilagajanje delovnega okolja in usklajevanje potreb delovnega procesa s specifičnimi značilnostmi delovne sile (npr. zagotavljanje stimulativnega delovnega okolja),
- podpora pri izgradnji sistemov upravljanja z znanjem v organizacijah (npr. spodbujanje razvoja upravljanja človeških virov v delovnih organizacijah, prilagajanja delovnih procesov in sistemov novim znanjem itd.).

9.7. Program za širši družbeni razvoj

Cilji programa:

- znižati stopnjo revščine in socialno izključenost v regiji,
- promovirati in spodbujati solidarnost,
- ohraniti in izboljšati zdravje prebivalcev Notranjsko-kraške regije,
- povečati dostopnost, kreativnost in raznovrstnost na področju kulture,
- ohraniti in revitalizirati kulturno dediščino v regiji,
- krepiti sodelovanje vseh relevantnih regijskih akterjev na področju širšega družbenega razvoja.

Ukrep 1 - Socialna vključenost in enake možnosti

Cilji ukrepa:

- izboljšati kakovost življenja v Notranjsko-kraški regiji,
- zmanjšati tveganja revščine regijskega prebivalstva,
- izboljšati socialni in finančni položaj socialno ranljivih družbenih skupin v regiji,
- preprečiti diskriminacijo ranljivih skupin,
- povečati dostopnost regijskih javnih objektov in površin za ljudi s posebnimi potrebami,
- povečati družbeno povezanost (kohezijo) in socialno vključenost vseh skupin prebivalstva,
- promovirati in spodbujati prostovoljstvo.

Aktivnosti ukrepa:

- promoviranje in izvajanje aktivnega vključevanja ranljivih socialnih skupin v družbo in na trg dela (npr. ustanavljanje invalidskih podjetij, spodbujanje sezonskega zaposlovanja),
- spodbujanje aktivnega staranja in aktivnega vključevanja starejših v vse sfere družbenega življenja (npr. z zagotavljanjem osebne in premoženjske varnosti, spodbuda aktivnostim za izboljšanje socialnega položaja prebivalstva na podeželju, prilagodljivost obstoječe ponudbe in programov potrebam in zmogljivostim starejših),
- spodbujanje medgeneracijske solidarnosti in sodelovanja (promocijske aktivnosti, vzgojno-izobraževalne aktivnosti, izvajanje programov medgeneracijskega sodelovanja in sosedskega druženja, ustanavljanje medgeneracijskih centrov),
- izvajanje projektov, ki preprečujejo diskriminacijo in omogočajo integracijo predstavnikov različnih ranljivih skupin v družbo,
- spodbujanje investicij za povečevanje dostopnosti ljudi s posebnimi potrebami,
- ohranjanje obstoječih in razvoj novih socialnih storitev (npr. ustanavljanje centrov za zmanjševanje odvisnosti od drog, zagotavljanje mrež za žrtve nasilja, dolgotrajna oskrba),
- spodbujanje socialnih inovacij (promocijske aktivnosti, vzgojno-izobraževalne aktivnosti),
- spodbujanje prostovoljnega dela (promocijske aktivnosti, aktivnosti za povezovanje različnih razvojnih akterjev v partnerstva za prostovoljno delo, vzgojno-izobraževalne aktivnosti).

Ukrep 2 - Ohranjanje in izboljšanje zdravja prebivalcev Notranjsko-kraške regije

Cilji ukrepa:

- zagotavljati kakovostne zdravstvene storitve,
- spodbujati športno-rekreativne aktivnosti in zdrav način življenja vseh družbenih skupin.

Aktivnosti ukrepa:

- spodbujanje oblikovanja in izvajanje preventivnih zdravstvenih programov,
- modernizacija zdravstvenih in socialnih storitev (tudi z uporabo IKT),
- spodbujanje investicij v regijske zdravstvene in socialnovarstvene organizacije,
- povečanje dostopnosti do kakovostnih in učinkovitih zdravstvenih in socialnovarstvenih storitev za vse družbene skupine,
- zagotavljanje pogojev za izvajanje različnih športno-rekreativnih aktivnosti in spodbujanje skladnega razvoja vseh segmentov športa (npr. investicije v gradnjo novih oz. obnovo obstoječih objektov za športno dejavnost),
- izvajanje promocijskih aktivnosti za spodbujanje športno-rekreativnih aktivnosti vseh družbenih skupin (npr. organizacija tedna športa, podpora športnih prireditvam, vključevanje športnih aktivnosti v turistično ponudbo).

Ukrep 3 - Kultura in kulturna dediščina

Cilji:

- spodbuditi dostopnost, kreativnost in raznovrstnost na kulturnem področju,
- spodbuditi aktivnosti za ohranjanje in revitalizacijo kulturne dediščine.

Aktivnosti ukrepa:

- zagotavljanje dostopnosti kulturnih objektov in površin, namenjenih kulturnim prireditvam za vse družbene skupine (z upoštevanjem značilnosti ljudi s posebnimi potrebami),
- spodbujanje oblikovanja kreativnih in raznolikih kulturnih projektov (priprava in izvajanje projektov na področju kulture, povezovanje obstoječih kulturnih prireditev v regiji),
- spodbujanje medkulturnega povezovanja,
- spodbujanje povezovanja kulture in gospodarstva (npr. sponzorstva, uporaba kulturnih objektov za gospodarske namene in obratno),
- vzpostavljanje in spodbujanje delovanja kulturnih poti, mrež in drugih oblik interpretacije, popularizacije in prezentacije kulturne dediščine,
- ohranjanje in razvoj kulturne dediščine ter njeno povezovanje s sodobnim življenjem in ustvarjanjem (vključevanje kulturnih aktivnosti v turistično dejavnost, priprava in izvajanje projektov za ohranjanje in razvoj kulturne dediščine),
- spodbujanje oblikovanja partnerstev pri razvoju regijske kulture in kulturne dediščine (npr. oblikovanje javno-zasebnih partnerstev pri investicijah v objekte kulturne dediščine),
- spodbujanje investicij v objekte kulturne dediščine,
- spodbujanje revitalizacije kulturne dediščine (»oživitev« obnovljenih objektov kulturne dediščine, oblikovanje in dodajanje novih vsebin),

- promocijske in vzgojno-izobraževalne aktivnosti za razvijanje ozaveščenosti javnosti o pomenu in vrednotah kulture in kulturne dediščine.

9.8. Program za podeželje

Cilji programa:

- dvigniti življenjsko raven na podeželju,
- spodbujati diverzifikacijo dejavnosti na podeželju,
- povečati povezanost in sodelovanje deležnikov na podeželju.

Ukrep 1 – Ohranjanje trajnostnega kmetijstva

Cilji ukrepa:

- spodbujati preusmeritve kmetijskih gospodarstev v ekološko kmetovanje,
- izboljšati starostno strukturo nosilcev kmetijskih gospodarstev,
- povečati delež lokalne samooskrbe,
- spodbuditi skupno trženje produktov na podeželju,
- spodbuditi skrb za ohranitev avtohtonih tradicionalnih poljedelskih sort,
- spodbuditi ohranjanje kulturne krajine na podeželju, biotske raznovrstnosti, varovanje virov pitne vode,
- prilagajanje na podnebne spremembe.

Aktivnosti:

- informiranje in ozaveščanje o pomenu ekološkega kmetovanja in dodane vrednosti tovrstnega kmetovanja,
- vzgoja, izobraževanje in promocija kmetijstva med mladimi,
- povečanje deleža lokalne samooskrbe s povečanjem obsega kakovostne in varne kmetijske pridelave oz. predelave,
- izvajanje načela kratkih verig v javnem in zasebnem sektorju,
- okrepiti promocijo in trženje podeželskih produktov pod skupno znamko,
- razvijati nove tržne poti za različne programe (turizem, kultura, kulturna dediščina,...),
- povezovanje lokalnih ponudnikov za povečevanje konkurenčne sposobnosti,
- vzpostaviti stalno banko avtohtonih oz. tradicionalnih semen, promocija avtohtonih sort,
- ozaveščanje o pomenu ohranjene kulturne krajine in biotske raznovrstnosti ter vključevanje v turistične produkte,
- ozaveščanje o pomenu varovanja vodnih virov,
- prilagajanje proizvodnje podnebnim spremembam (namakalni sistemi, zaščita proti toči, prilagajanje setvenih kultur).

Ukrep 2 – Celostni razvoj podeželja

Cilji ukrepa:

- spodbuditi diverzifikacijo v nekmetijske dejavnosti,

- spodbuditi razvoj nove ponudbe na podeželju (turizem na kmetijah, tematske poti),
- spodbuditi povezovanje kmetijstva in storitvenih dejavnosti,
- povečati dostopnost in kakovost IKT na podeželju,
- ohranjati podeželsko dediščino,
- spodbuditi medgeneracijsko povezovanje in prenos znanja,
- ohranjanje poseljenosti in identitete podeželja.

Aktivnosti:

- informiranje in izobraževanje o različnih možnostih podjetništva in različnih virih zaslužka na podeželju,
- energetska izkoriščanje naravnih virov (sonce, les,..),
- spodbujanje razvoja raznovrstne turistične dejavnosti na kmetiji (prenočišča, kulinarika, zeliščarstvo, izdelovanje spominkov, žganjekuha, sušenje sadja, izposoja koles, lokalno vodenje, ...),
- razvoj novih integriranih kmetijsko-turističnih produktov in novih tržnih poti,
- usposabljanje in izobraževanje za uporabo IKT tehnologij,
- ohranjanje in prenos znanj tradicionalnih obrti in opravil ter drugih načinov in oblik interpretacije podeželske dediščine,
- prenos znanja in sodelovanje med generacijami, medgeneracijski centri,
- širitev socialnega podjetništva na podeželju (npr. lokalna samooskrba, varstvo starostnikov...).

10. OPREDELITEV SISTEMA SPREMLJANJA, VREDNOTENJA IN ORGANIZIRANOSTI IZVAJANJA RRP

RRP se uresničuje z dogovorom o razvoju regije, ki bo pripravljen za štiriletno obdobje. V skladu z opredelitvijo iz 12. člena ZSRR-2A bo dogovor o razvoju regije bo ta vseboval:

- povzetek RRP s predstavitev razvojnih specializacij regije, strateških razvojnih ciljev regije ter prioritet in ukrepov;
- seznam projektov, razvrščenih po prioriteti s podatki o nosilcih, imenih projektov ter finančno oceno posameznih projektov in zbirnika po virih sredstev;
- seznam rezervnih projektov, razvrščenih po prioriteti s podatki o nosilcih, imenih projektov ter finančno oceno posameznih projektov in zbirnika po virih sredstev;
- opis meril za izbor in postopka izbora regijskih projektov;
- razvrstitev sektorskih projektov po prioriteti z utemeljitvijo;
- podrobno predstavitev posameznih projektov.

Načrt priprave dogovora bo predvidoma vodila RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o.

Za spremljanje izvajanja RRP je odgovoren RSR, ki bo sprejemal letna in končno poročilo o izvajanju RRP. Poročila bo pripravila RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o. Letno poročilo bo

predloženo Ministrstvu za gospodarskih razvoj in tehnologijo v treh mesecih po koncu koledarskega leta, končno poročilo pa v šestih mesecih po poteku programskega obdobja.

Letna in končno poročilo o izvajanju RRP bodo vključevala:

- kratek prikaz sprememb, ki so pomembne za izvajanje RRP ter njihov vpliv na doseganje ciljev RRP;
- napredek pri doseganju kvantificiranih ciljev z uporabo fizičnih in finančnih kazalnikov;
- dosežene učinke po izvedbi posameznih ukrepov in projektov;
- povzetek pomembnih težav pri izvajanju RRP in sprejete ukrepe za njihovo odpravo.

Vrednotenje RRP bo izvajala RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o. samostojno oz. z zagotavljanjem neodvisnih izvajalcev vrednotenja za posamezne vsebine ali celoten program.

11. OPREDELITEV SISTEMA INFORMIRANJA IN OBVEŠČANJA JAVNOSTI O NAČRTOVANJU IN IZVAJANJU RRP

Sodelovanje javnosti v pripravi RRP krepi usposobljenost in pripravljenost sodelujočih za soustvarjanje skupnih razvojnih ciljev, programov in ukrepov, s tem pa tudi povečuje soodgovornost za njihovo izvajanje. Sodelovanje predstavnikov različnih področij, zanimanj in območij prispeva k uravnoteženim razvojnim usmeritvam, saj omogoča zadovoljitev interesov večjega števila ljudi, upoštevanje več pogledov, mnenj, izkušenj in znanj. Vključevanje in sodelovanje javnosti zahteva tudi Uredba Komisije Evropske Skupnosti (št. 1159/2000) o ukrepih za informiranje in obveščanje javnosti, ko gre za finančno pomoč državam članicam iz strukturnih skladov in kohezijskega sklada.

Pomen sodelovanja javnosti je tudi v tem, da omogoči predstavitev tistih interesov in idej civilne družbe, ki imajo v postopku strokovne priprave in političnega usklajevanja manj možnosti sodelovanja, njihovo neupoštevanje pa bi lahko ogrozilo uresničljivost razvojnega programa ali njegovega posameznega ukrepa.

11.1. Cilj informiranja in obveščanja javnosti pri pripravi RRP

Cilj informiranja in obveščanja javnosti pri pripravi RRP je:

- povečati seznanjenost javnosti s postopki in cilji priprave RRP ter njegovo vsebino;
- spodbuditi različne segmente javnosti za sodelovanje pri pripravi, v postopku priprave pridobiti pripombe in predloge o gradivu, zagotoviti udeležbo javnosti na javnih predstavitev in obravnavah ter jim tako omogočiti soustvarjanje razvojnih usmeritev;
- krepiti pripadnost razvojnemu dokumentu ter tako zagotoviti podporo in vključevanje javnosti v pripravo in izvajanje ključnih regijskih projektov;

- spodbujati različne razvojne partnerje in ostale deležnike k medsebojnemu sodelovanju ter oblikovanju skupnih aktivnosti in projektov;
- vzpostaviti koordinirano in transparentno zbiranje projektnih idej in pripravo prednostnih regijskih projektov za izvajanje RRP v programskem obdobju 2014-2020.

V obdobju priprave osnutka RRP smo v pripravo vključevali vse zainteresirane javnosti, tako splošno kot strokovno. Postopek priprave RRP je sicer potekal preko ključnih organov za pripravo RRP, to sta Svet Notranjsko-kraške regije in Regionalni razvojni svet Notranjsko-kraške regije z odbori. Po njegovi ustanovitvi pa se je v pripravo RRP vključil tudi Razvojni svet Notranjsko-kraške regije s svojimi petimi odbori. Člani odborov so predstavniki strokovne javnosti, lokalnih skupnosti, regijskih razvojnih institucij, izobraževalnih institucij, gospodarstva in nevladnih organizacij.

Pri informiranju najširše javnosti smo uporabljali medije, ki pokrivajo regijo, spletne strani RRA Notranjsko-kraške regije vseh šestih občin v regiji ter spletne strani regijskega stičišča nevladnih organizacij.

Gradiva, ki so nastajala v postopku priprave RRP, so objavljena na spletni strani RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o. Potek priprave RRP smo večkrat predstavili tudi v regionalnih medijih. Tudi po obravnavi osnutka RRP na Razvojnem svetu Notranjsko-kraške regije in Svetu Notranjsko-kraške regije bomo tega v celoti objavili na spletnih straneh in hkrati sprožili javno obravnavo za pripombe in dopolnitve, ki jih bo lahko podala najširša javnost.

11.2. Aktivnosti obveščanja in informiranja javnosti pri pripravi izvajanju RRP

Za zagotavljanje partnerskega sodelovanja bo tekom priprave in pri izvajanju RRP zagotovljeno obveščanje naslednjih skupin:

- regionalne, območne in lokalne upravne organe in institucije,
- strokovne, razvojne, izobraževalne in raziskovalne institucije,
- gospodarstvo in finančne institucije,
- predstavnike civilne družbe in nevladnih organizacij,
- institucije resornih ministrstev in Vlade Republike Slovenije.

Priprava in izvajanje RRP poteka tudi preko delovnih sestankov, bodisi organiziranih s strani RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o. bodisi na pobudo razvojnih partnerjev.

11.3. Aktivnosti obveščanja in informiranja javnosti pri izvajanju RRP

Komunikacijska sredstva ter način spoštovanja načel partnerstva in enakopravnosti bodo izbrana glede na vsebino, namen in ciljno skupino, ki ji bosta informacija ali povabilo namenjena.

Ključna komunikacijska sredstva bodo:

- spletne strani RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o., občin Notranjsko-kraške regije in regijskega stičišča nevladnih organizacij, kjer bodo objavljene tekoče informacije o poteku izvajanja RRP, relevantnih dogodkih ter vsi pomembni dokumenti in podatki o stikih,
- publikacija s povzetkom RRP Notranjsko-kraške regije 2014-2020 v slovenskem jeziku,
- članki in prispevki v različnih medijih (časopisi, radijske in TV postaje ...),
- pisne informacije o ključnih dogodkih, posredovane preko elektronske pošte članom odborov, RSR, Sveta regije, lokalnim skupnostim, javnim institucijam, gospodarstvu in nevladnim organizacijam,
- regijski posveti, na katerih bomo predstavili rezultate izvajanja RRP oz. posameznih področij in skušali uskladiti regionalne naloge za naprej, predvidoma enkrat letno.

Enakopravnost, partnersko sodelovanje in zastopanost javnosti, lokalnih skupnosti in raznolikih območij znotraj regije pa se bo še naprej zagotavljalo predvsem:

- z rednimi sejami RSR in odborov,
- s sodelovanjem RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o. v organih regije, tako na sejah Sveta regije kot tudi na sejah RSR,
- s sodelovanjem RRA Notranjsko-kraške regije, d.o.o. na regijskih in nacionalnih posvetih, delavnicah in ostalih aktivnostih, organiziranih na pobudo razvojnih partnerjev.

12. PREDSTAVITEV REGIJSKIH PROJEKTOV ZA VKLJUČITEV V RRP NOTRANJSKO-KRAŠKE REGIJE za obdobje 2014-2020

11.1. Sektorski projekti

Zap. št.	Naziv projekta	Nosilec projekta	Kratek povzetek vsebine projekta	Okvirna vrednost projekta
1	Enotne regijske štipendijske sheme	Regionalne agencije (12)	Izvajanje in promocija regijskih štipendijskih shem	44.116.390,00
2	Regionalne garancijske sheme	Regionalne agencije (12)	Oblikovanje in izvajanje regionalnih garancijskih shem	
3	Sofinanciranje razvojnih projektov za nastajanje novih start-up podjetij in inovativnih proizvodov ter spodbujanje njihove globalne rasti	Združenje inkubatorjev in tehnoloških parkov Slovenije	Namen projekta je spodbujanje (1) nastajanja novih srednje tehnoloških in inovativnih storitvenih start-up podjetij ter (2) nastajanje novih inovativnih produktov z globalnim potencialom v že obstoječih srednjih in malih podjetij v slovenskih regijah preko subjektov inovativnega okolja.	17.362.100,00
4	Izvajanje EU iniciative »Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost« (CLLD)	Lokalne akcijske skupine v Sloveniji (33)	Izvedba projektov v LAS	153.600.000,00
5	Vzpostavitev sheme globalnih nepovratnih sredstev za reševanje lokalnih problemov	Regionalna stičišča NVO	Izvedba projektov v NVO	36.100.000,00
6	Podjetno v svet podjetništva	Regionalne agencije (12)	Spodbujanje podjetništva med mladimi visoko izobraženimi brezposelnimi	62.228.271,00
7	Regionalno prostorsko načrtovanje	GIZ RRA	Vzpostavitev mehanizma za prostorsko načrtovanje na regionalni ravni	6.000.000,00

11.2. Regijski projekti

Zap. št.	Naziv projekta	Nosilec projekta	Kratek povzetek vsebine projekta	Tip projekta	Okvirna vrednost projekta	Načrtovano obdobje izvedbe
1	Prometna infrastruktura v Notranjsko-kraški regiji				9.667.000,00	
	Obvozna cesta Stari trg	Občina Loška dolina	Izgradnja obvoznice v dolžini 600m	investicijski	692.000,00	2013-2014
	Ureditev hodnika za pešce Marof-Pudob	Občina Loška dolina	Ureditev pločnika do Pudoba	investicijski	65.000,00	2014
	Gradnja obvozne ceste Ograde	Občina Loška dolina	Navezava dela Starega trga na regionalno	kombinirani	700.000,00	2018
	Obnova prometnega omrežja - lokalne ceste	Občina Bloke	Obnova omrežja lokalnih cest v občini Bloke	investicijski	1.000.000,00	2016 - 2020
	Obnova prometnega omrežja - javne poti	Občina Bloke	Obnova omrežja javnih poti v občini Bloke	investicijski	1.000.000,00	2014 - 2018
	Rekonstrukcija ceste Unec - Planina	Občina Postojna	Rekonstrukcija ceste Planina-Unec s sanacijo mostu čez Unico v dolžini 3454 m (postojnski del) in 1.040 m (cerkniški del)	investicijski	1.920.000,00	2015-2016
	Ureditev lokalne ceste Podkraj - Bukovje	Občina Postojna	Rekonstrukcija ceste Bukovje - Podkraj dolžine 5.958 m (postojnski del) in 2.004 m (ajdovski del)	investicijski	4.290.000,00	2020-2021
	Izgradnja regionalne povezave R14 Vremska Dolina - Ilirska Bistrica	Ilirska Bistrica	Ureditev trase regionalne kolesarske povezave od parka Škocjanske jame do mesta Ilirska Bistrica z navezavo na daljinsko povezavo D10	investicijski		2016-2020
2	Vodooskrba v Notranjsko-kraški regiji				3.400.000,00	
	Vodovod Veliko brdo - Ješane	Ilirska Bistrica	Vodovodni sistem je del sistema Visoki Kras. Z Izgradnjo trase se zagotovi oskrba naselij z vodo po slovenskem ozemlju, zmanjša vodne izgube ter energetske porabe vodovodnega sistema.	investicijski	2.200.000,00	2014-2020
	Vodooskrba v Babnem polju	Občina Loška dolina	Zagotovitev nemotene vodooskrbe	investicijski	200.000,00	2013-2014

Vodooskrba v občini Bloke	Občina Bloke	Izgradnja nove rezervne vrtine. Obnova sekundarnega vodovodnega omrežja Gradiško - Nova vas	investicijski	1.000.000,00	2014 - 2018
Sanacija vodovoda v mestu Ilirska Bistrica	Ilirska Bistrica	Sanacija salonitnega vodovodnega sistema v mestu Ilirska Bistrica	investicijski		2014-2020
3 Vodooskrba in kanalizacijsko omrežje v Notranjsko-kraški regiji				20.560.000,00	
Gradnja komunalne infrastrukture v naseljih Iga vas in Viševek	Občina Loška dolina	Širitev kanalizacijskega omrežja in obnova vodovodnega omrežja	investicijski	1.000.000,00	2015
Gradnja komunalne infrastrukture v naseljih Kozarišče in Šmarata	Občina Loška dolina	Širitev kanalizacijskega omrežja in obnova vodovodnega omrežja	investicijski	1.500.000,00	2017
Gradnja komunalne infrastrukture v naselju Babno polje	Občina Loška dolina	Širitev kanalizacijskega omrežja in obnova vodovodnega omrežja	investicijski	1.500.000,00	2016
Okoljska infrastruktura Metulje Benete	Občina Bloke	Izgradnja kanalizacijskega in vodovodnega omrežja	investicijski	1.000.000,00	2013 - 2015
Okoljska infrastruktura Volčje - Veliki Vrh	Občina Bloke	Izgradnja kanalizacijskega in vodovodnega omrežja	investicijski	800.000,00	1015 - 207
Izgradnja kanalizacije z obnovo vodovoda v Rakitniku	Občina Postojna	Izgradnja komunalne in padavinske kanalizacije z obnovo vodovoda in sanacijo cest po izvedbi okoljske infrastrukture v naselju Rakitnik s priključitvijo komunalne kanalizacije na čistilno napravo Postojna	investicijski	970.000,00	2013-2014
Izgradnja kanalizacije z obnovo vodovoda v Prestranku in Matenji vasi	Občina Postojna	Izgradnja komunalne in padavinske kanalizacije z obnovo vodovoda in sanacijo cest po izvedbi okoljske infrastrukture v Prestranku, Matenji vasi in Grobiščeh s priključitvijo komunalne kanalizacije na komunalno kanalizacijo naselja Rakitnik, ki je priključena na čistilno napravo Postojna	investicijski	3.390.000,00	2014-2015

Izgradnja kanalizacije z obnovo vodovoda v Hraščah	Občina Postojna	Izgradnja komunalne kanalizacije s čistilno napravo in padavinske kanalizacije z obnovo vodovoda ter sanacijo cest po izvedbi okoljske infrastrukture v naseljih Hrašče, Hrenovice, Studenec, Goriče, Dilce in Fara.	investicijski	3.060.000,00	2015-2016
Izgradnja kanalizacije z obnovo vodovoda v Planini	Občina Postojna	Izgradnja komunalne kanalizacije s čistilno napravo in padavinske kanalizacije z obnovo vodovoda ter sanacijo cest po izvedbi okoljske infrastrukture.	investicijski	2.660.000,00	2016-2017
Komunalna oprema OIC Prestranek	Občina Postojna	Izgradnja cest, komunalne in padavinske kanalizacije, vodovoda in javne razsvetljave z elektro omrežjem	investicijski	2.180.000,00	2016-2017
Komunalno opremljanje območij gospodarskih con	Občina Bloke	Izgradnja komunalnega in prometnega omrežja	kombinirani	2.500.000,00	2015 - 2020
4	Izgradnja in širitev kanalizacijskega omrežja v Notranjsko-kraški regiji			10.250.000,00	
Sanacija kanalizacijskega sistema v mestu Ilirska Bistrica	Občina Ilirska Bistrica	Rekonstrukcija kanalizacijskega sistema v mestu Ilirska Bistrica z ureditvijo ločenega zbiranja in odvajanja odpadnih voda	investicijski		2014-2020
Sanacija virov onesnaževanja v zgornjem toku reke Reke	Ilirska Bistrica	Izgrnja ločenega sistema zbiranja in odvajanja odpadnih voda v naseljih Podgraje, Zabiče, Kuteževo, Trpčane, Jablanica, Vrbovo in Vrbica	investicijski		2014-2020
Kanalizacija odpadnih vod za naselja Unec, Ivanje Selo in Slivice	Občina Cerknica	Izgradnja gravitacijskih kanalov v dolžini 9.660 m, tlačnih kanalov v dolžini 3.043m in 14 črpališč	investicijski	4.500.000,00	2015-2018
Kanalizacija odpadnih vod za naselje Begunje pri Cerknici	Občina Cerknica	Izgradnja gravitacijskih kanalov, tlačnih kanalov in črpališč	investicijski	2.450.000,00	2018-2020
Kanalizacija odpadnih vod za naselje Topol	Občina Cerknica	Izgradnja gravitacijskih kanalov, tlačnih kanalov, črpališč in ČN	investicijski	280.000,00	2018-2019
Kanalizacija odpadnih vod za naselje Dolenje jezero	Občina Cerknica	Izgradnja gravitacijskih kanalov, tlačnih kanalov in črpališč	investicijski	670.000,00	2018-2019

	Kanalizacija odpadnih vod za naselji Žerovnica in Lipsenj	Občina Cerknica	Izgradnja gravitacijskih kanalov, tlačnih kanalov, črpališč in ČN	investicijski	1.300.000,00	2018-2020
	Gradnja omrežja komunalne infrastrukture Pudob	Občina Loška dolina	Širitev kanalizacijskega omrežja	investicijski	1.050.000,00	2014
5	Sanacija odlagališča Jelšane	Ilirska Bistrica	Sanacija opuščene lokalnega odlagališča komunalnih odpadkov pri Jelšanah.	investicijski	1.500.000,00	2015-2017
6	Izgradnja omrežja za dostop do široko pasovnega interneta	Občina Bloke	Izgradnja omrežja in centrale	investicijski	2.500.000,00	2014 - 2018
7	Sanacija javne razsvetljave po naseljih	Občina Postojna	Sanacija javne razsvetljave po naseljih v skladu z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja	investicijski	660.000,00	2014-2015
8	Urejanje Tržaške ceste v Postojni	Občina Postojna	Urejanje turistično informacijske točke, ceste, tlakovanih pločnikov, komunalne in padavinske kanalizacije, vodovoda in javne razsvetljave z elektro omrežjem	investicijski	1.132.000,00	2017-2018
9	Kraška pokrajina, vode in podzemlje Notranjsko-kraške regije				7.587.200,00	
	Čiščenje jamskih objektov v Notranjsko-kraški regiji	Jamarsko društvo Rakek	Čiščenje jamskih objektov v bližini vodnih zajetij, ureditev zapor dostopa do vhodov in intormirati ter osveščati prebivalstvo o problematiki onesnaževanja jam	kombinirani	150.000,00	
	Načrt ukrepanja ob izrednih hidroloških razmerah	Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU	Proučitev in razumevanje dinamike poplavljanja in pojavljanja sušnih razmer ter izdelava natančnega načrta ukrepanja ob teh izrednih hidroloških razmerah	neinvesticijski	1.870.000,00	2014-2020
	Trajnostno in učinkovito gospodarjenje z vodami	Urbanistični inštitut RS	Izdelava celostne strategije vodooskrbe, ki bo zajemala trajnostno in učinkovito upravljanje z obstoječimi vodnimi viri, spremembo trendov porabe vode, vključitev alternativnih sistemov zbiranja in porabe vode	neinvesticijski	1.950.000,00	2014-2020
	Nadgradnja obstoječe speleoturistične ponudbe s poudarkom na trajnostnem upravljanju	Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU	Izboljšanje znanja o trajnostnem speleoturizmu preko izobraževalnih aktivnosti	neinvesticijski	1.770.000,00	2014-2020

Raziskovanje kraškega površja, podzemlja in kulturne krajina z namenom izobraževanja javnosti o ohranjanju in varovanju pokrajine in razvoju trajnostnega turizma	Društvo ljubiteljev Križne jame	Vzpostavitev in dolgoročno ohranjanje konkretnega povezovanja in sodelovanja med deležniki na različnih področjih ohranjanja naravne in kulturne krajine ter razvoja sonaravnega turizma	neinvesticijski	280.000,00	2014-2020
Varovanje kakovosti in zadostnih količin kraških voda	Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU	Izdelati primerne strokovne podlage za trajnostno upravljanje z izbranimi vodnimi viri na regionalni in medregionalni ravni, in za smiseln monitoring kakovosti voda ter izdelati načrt zaznavanja in ukrepanja v primeru onesnaženja	neinvesticijski	1.560.000,00	2014-2020
Vode, vir za čisto prihodnost	Notranjski ekološki center Cerknica	Informiranje in izobraževanje osnovnošolcev o pomenu vode in ohranjanja vodnih virov	neinvesticijski	7.200,00	
10	Eko-Notranjsko-kraška regija			5.979.400,00	
Energetska sanacija javnih objektov	Ilirska Bistrica	Energetska sanacija javnih objektov, katera zajema sanacijo ovoja stavbe in zamenjavo neučinkovitih kurilnih naprav v skladu z LEK. Prioritetna objekta sta Zdravstveni dom Ilirska Bistrica in športna dvorana pri OŠ AŽ.	investicijski	3.000.000,00	2014-2017
Energetska učinkovitost v NKR	VITRA Center za uravnotežen razvoj Cerknica	Vzpostaviti program izobraževanj, svetovanj in drugih neformalnih oblik izobraževanj s ciljem usposobiti ciljne skupine za implementacijo ukrepov URE in OVE	neinvesticijski	245.000,00	2014-2020
Vključi EMS v svojo organizacijo!	NEC Notranjski ekološki center, Cerknica	Usposabljanje svetovalcev za izvajanje ekosvetovanja in vzpostavitev sistema mentoriranja za 50 organizacij v regiji z namenom zmanjšanja vplivov na okolje	neinvesticijski	60.000,00	
Komunikacija Narava	Društvo Drobnavratnik	Vzpostavitev sistema izobraževanj, svetovanj in mentoriranja za institucije in prebivalstvo na področjih okoljsko odgovornega ravnanja, učinkovite rabe energije in obnovljivih virov.	neinvesticijski	2.550.000,00	2014-2020

Center ponovne uporabe Cerknica	Ž. Ivanetič	Zbiranje, sortiranje, obnavljanje ter prodaja rabljenih stvari	investicijski	124.400,00	2014-2020
11 Spodbujanje turizma Zelenega krasa				5.857.621,00	
Izgradnja daljinske kolesarske povezave D10 Pivka - Jelšane	Ilirska Bistrica	Ureditev trase Daljinske povezave D10 na relaciji Pivka - Jelšane, v prvi fazi odmesta Ilirska Bistrica do Jelšan, v drugi fazi pa še od Pivke do Ilirske Bistrice.	investicijski		2014-2017
ureditev smučišča in turistične infrastrukture Sviščaki	Ilirska Bistrica	Ureditev žičniške infrastrukture, zasneževanja in posodobitev prog na območju obstoječega smučišča Sviščaki in izgradnja infrastrukture za razvoj turističnega območja (vodovod, kanalizacija, promet)	investicijski	4.200.000,00	2015-2020
Turistične vasi Zelenega Krasa - Turistična vas Prem	Ilirska Bistrica	Ureditev komunalne in turistične infrastrukture. V sodelovanju z zasebnim investitorjem izgradnja turističnih vsemin v vasi Prem.	investicijski		2014-2020
Podeželski center za kulturo, turizem in vseživljenjsko učenje v Babnem Polju – na Rihtarjevi domačiji	Zavod Rihtarjeva domačija	Prenova gospodarskega objekta Rihtarjeve domačije	investicijski	327.621,00	2014-2019
Bloško jezero	Občina Bloke	Izgradnja okoljske in turistične infrastrukture	investicijski	1.000.000,00	2014 - 2018
Turistično območje Jezera	Ilirska Bistrica	Oreditev komunalne in turistične infrastrukture na območju jezer z namenom pospeševanja dopolnilnih jevnosti in turizma v vaseh Soze, Sabonje, Tominje, Podbeže, Zajelšje in Harije.	investicijski		2014-2020
Biseri narave	Za hec, društvo za razvijanje idej, Košana	Izboljšanje ponudbe na področju turizma, kulturne in naravne dediščine, samooskrbe s hrano, osveščanju na področju varstva narave in drugih dejavnosti prek oblikovanja vsebin in mrež ponudnikov	kombinirani		
Prodaja regijskih izdelkov Zelenega krasa	Darja Čehovin s.p.	Promocija in strežba zajtrkov z izdelki Zelenega krasa	investicijski		2013-2020
Mobilne e-storitve za trženje turistične ponudbe	Urbanistični inštitut	Priprava mobilnih e-storitev za trženje	neinvesticijski	330.000,00	2014-2015

Notranjskokraške		RS				
12	Samooskrba v Notranjsko-kraški regiji					250.000,00
	Zelena nit	RRA Notranjsko-kraške regije?				
	Ureditev pridelovalnih površin za samooskrbo meščanov	Ilirska Bistrica	Ureditev območja mestnih vrtičkov, kjer lahko občani najamejo zemljišča za pridelavo zelenjave za samooskrbo	investicijski	50.000,00	2014-2017
	Ureditev trženjskega prostora v mestu Ilirska Bistrica	Ilirska Bistrica	Ureditev prodajnih površin - tržnice za prodajo pridelkov in izdelkov kmetij	investicijski	200.000,00	2014-2018
13	Gospodarska infrastruktura v Notranjsko-kraški regiji					2.420.000,00
	Mrežni podjetniški inkubator NKR-II. faza	Občina Postojna	Urejanje II. nadstropja in podstrehe stavbe številka 5 v POC Veliki Otok (postojnski del)	investicijski	720.000,00	2016-2017
	Ureditev IC Plama II	Ilirska Bistrica	Ureditev industrijske cone velikosti 20 ha na območju ob IC Plama, Hrušica. Občina Ilirska Bistrica je v letu 2012 kupila zemljišča, v naslednji fazi se načrtuje izdelava projektne dokumentacije, pridobitev upravnih dovoljenj ter pričetek urejanja infrastrukture.	investicijski		2012-2020
	gradnja objektov v OIC Ilirska Bistrica	Ilirska Bistrica	Izgradnja 4 proizvodnih hal velikosti 250 m2 za oddajo v najem podjetjem	investicijski	500.000,00	2015-2020
	Tehnološki park	Ilirska Bistrica	Ureditev tehnološkega parka z laboratoriji za razvoj novih podjetij s področja novih tehnologij.	investicijski	1.200.000,00	2014-2020
14	Podjetniki v Notranjsko-kraški regiji					960.000,00
	Socialno podjetniški inkubator	Zavod Znanje Postojna	Nosilec socialno podjetniških idej v Notranjsko-kraški regiji bomo nudil celostno podjetniško podporo za realizacijo le-teh.	neinvesticijski		
	Delo mladim, znanje gospodarstvu	SKIS Zveza	Spodbujanje podjetništva mladih	neinvesticijski		2013-2015
	Razvoj Industrijske cone Podskrajnik	NEC Notranjski ekološki center, Cerknica	Oblikovanje načrta za razvoj in vsebin za vključitev v industrijsko cono	neinvesticijski	160.000,00	

	Ustanovitev kreativnega stičišča	B. Janković in N. Kravanja	Ustvariti stičišče, ki bo na širšem prostoru regije povezoval	kombinirani	800.000,00	2014-2020
15	Znanje za kakovost življenja					
	Center vseživljenjskega učenja - CVŽU	Zavod Znanje Postojna	Dejavnosti VŽU (ISIO, UVNPZ, TVŽU, U3O, BZ)	neinvesticijski		
	Projektno učenje za mlajše odrasle - PUM	Zavod Znanje Postojna	Javno veljavni program na podlagi 15. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja	neinvesticijski		
16	Športna in kulturna infrastruktura Notranjsko-kraške regij				12.475.000,00	
	Kulturno poslovni center	Občina Bloke	Izgradnja večnamenskega centra v Novi vasi	investicijski	1.000.000,00	2016 - 2020
	Izgradnja telovadnice pri OŠ Dragotin Kette	Ilirska Bistrica	Projekt zajema izgradnjo nove telovadnice pri OŠ Dragotin Kette v Ilirski Bistrici. Obstoječa telovadnica je zaradi starosti in neustrezne gradnje premajhna, dotrajana in energetske neučinkovita.	investicijski		2017-2020
	Obnova Kravanjeve hiše za muzejsko dejavnosti	Občina Cerknica	Obnova objekta in prostorov po smernicah ZVKD- ja, postavitve muzejske zbirke	investicijski	1.200.000,00	2017-2018
	Večnamenska dvorana Rakek	Občina Cerknica	Izgradnja objekta za kulturne prireditve , medgeneracijsko druženje ter športne namene	investicijski	4.000.000,00	2014-2016
	Celovita prenova Tabora v Cerknici	Občina Cerknica	Odkup in obnova Urbančevega tabora, prenova celotnega obzidja in zunanje ureditve po konservatorsko restavratorskih smernicah	investicijski	2.800.000,00	2014-2020
	Gradnja večnamenske športne dvorane	Občina Loška dolina	Izgradnja športne dvorane	investicijski	3.475.000,00	2014-2015
17	Mreža Notranjsko-kraške regije za kulturo in kulturno dediščino				2.758.000,00	
	Kulturna mreža NKR	BOREO	Vzpostavitev mreže in podmrež organizacij in samostojnih kulturnih delavcev na področju kulture	neinvesticijski	1.500.000,00	2014-2020

Motiviranje in osveščanje invalidov za kulturno vključevanje	ARS VIVA, Zavod za kulturno integracijo in socializacijo družbenih skupin	Spodbujanje zaposljivosti invalidov s poklicnim usposabljanjem na področju kulture	neinvesticijski	100.000,00	
Raziskovalna naloga s področja naravne in kulturne dediščine	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica	Spoznavanje in ohranjanje naravne in kulturne dediščine na območju univerze za tretje življenjsko obdobje oziroma regije	neinvesticijski	100.000,00	
Hiša izročila	PAJN, Zavod za sonaravno bivanje	Priprava vsebin za stanovanjski objekt bivše destilarne v Dolenji vasi (kulturna in naravna dediščina)	kombinirani		2013-2020
OHRANJANJE JEZIKOVNE KULTURNE DEDIŠČINE V REGIJI	Občina Cerknica	Raziskovanje in ohranjanje jezikovne kulturne dediščine v regiji	neinvesticijski	8.000,00	2014-2016
Regionalna mreža dediščinskih skupnosti	NEC Notranjski ekološki center, Cerknica	Oblikovati regionalno mrežo dediščinskih skupnosti	neinvesticijski	1.050.000,00	2014-2020
18	Kulturne prireditve v Notranjsko-kraški regiji			182.000,00	
Mednarodni simpozij pripovedovanja	PAJN, Zavod za sonaravno bivanje	Aktivirati državljane Evrope k osebni zavzetosti za govorno kulturo, medsebojni dialog, odgovornost do izročila itd.	neinvesticijski	182.000,00	2015
10. Ravbarjev večer	KUD Planina	Projekt je Tradicionalna kulturna prireditev, ki se izvaja ob Ravbarjevem stolpu v Planini.	neinvesticijski		2014-2015
Furmanski praznik Postojna	TD Postojna	Prikaz etnološke dediščine na Postojnskem in širšem območju celotne Slovenije povezane s furmanstvom.	neinvesticijski		2014-2020
Pustovanje v Postojni	TD Postojna	Etnološki prikaz dediščine in starih šeg.	neinvesticijski		2014-2020
Mednarodni glasbeni festival mladih Postojna	TD Postojna	Predstavitve mladih glasbenih talentov domačih in tujih pevskih zborov, orkestrrov in posameznikov. Sodelovanje kulture in turizma, povezovanje ter izmenjava izkušenj.	neinvesticijski		2014-2020

Zmaj 'ma mlade	MC Postojna	Festival Zmaj 'ma mlade je zasnovan kot glasbeni in kulturni festival, preko katerega želimo mestu in širšem okolju predstaviti glasbeno ustvarjanje in poustvarjanje v Sloveniji in širše.	neinvesticijski		2014-2020
19	Spodbujamo medgeneracijsko sodelovanje			17.652.000,00	
Medgeneracijsko druženje	Zavod Talita Kum	Spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja preko vključevanja starejših v družbene aktivnosti	neinvesticijski	7.000,00	
Medgeneracijski učni center	Zavod Pantea	Ustanovitev in postavitvev Medgeneracijskega učnega centra, z namenom spodbujanja sodelovanja in učenja med generacijami	neinvesticijski	325.000,00	
Center za kulturno integracijo in socializacijo družbenih skupin	ARS VIVA, Zavod za kulturno integracijo in socializacijo družbenih skupin	Ustanovitev Megdeneracijskega kulturnega centra	neinvesticijski		
Prostori za medgeneracijsko druženje	Občina Bloke	Obnova stare telovadnice in izgradnja kulturnega doma za medgeneracijsko druženje	investicijski	600.000,00	2013 - 2015
Gradimo skupnosti	BOREO	Vzpostavitev avtonomnih mrežnih skupnostnih centrov	kombinirani	7.000.000,00	2014-2020
Socialna infrastruktura Notranjsko-kraške regije					
Dom za starejše	Občina Bloke	Izgradnja doma za starejše občane	investicijski	3.000.000,00	2016 - 2020
Dom za starejše	Občina Postojna	Izgradnja objekta površine 1.800 m2 za ostarelih	investicijski	2.160.000,00	2019-2020
Vrtec	Občina Bloke	Izgradnja novega vrtca	investicijski	1.000.000,00	2018 - 2020
Vrtec	Občina Postojna	Izgradnja energetsko varčnega vrtca površine 2.800 m2	investicijski	3.360.000,00	2018-2019
Obnova podružnične OŠ v Iga vasi	Občina Loška dolina	Obnova konstrukcijskih elementov, fasade in ogrevanja	investicijski	200.000,00	2017
20	Za kakovostno življenje starejših			394.000,00	

Starejši za višjo kakovost življenja doma	Društvo upokojencev Pivka	Vzpostavitev sistema za pomoč starejšim, ki živijo v svojih gospodinjstvih	neinvesticijski	24.000,00	2014-2020
Zagotavljanje ustreznega bivalnega okolja in učinkovite oskrbe za starejše prebivalstvo v Notranjsko kraški regiji: priložnost za ljudi in razvoj podjetništva	Urbanistični inštitut RS	Izdelati celovito strategijo za prilagoditev/omilitev demografskih sprememb v Notranjsko kraški regiji in vzpostavitev učinkovitega sistema informiranja za starejše ljudi v regiji in za tiste, ki so z njimi kakorkoli povezani	neinvesticijski	120.000,00	2014-2020
Znanje za starejše - aktivno staranje	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica	Razvijanje, organiziranje in izvajanje izobraževalnih dejavnosti za odrasle	neinvesticijski	250.000,00	2014-2020
21 Ranljive skupine				7.387.500,00	
Socialni kapital nas združuje	ŠENT - Slovensko združenje za duševno zdravje (enota Postojna)	Povezovanje in vključevanje socialno ranljive populacije v lokalno skupnost	neinvesticijski	7.500,00	
Mavrična hiša	Zavod SOPOTJA, Košana	Oblikovati in nuditi uporabnikom model skrbi in zaščite duševnega zdravja	neinvesticijski		
Avtobus prilagojen za prevoz invalidov	ARS VIVA, Zavod za kulturno integracijo in socializacijo družbenih skupin	Nakup, predelava in upravljanje avtobusa, prilagojenega za prevoz invalidov za uporabo vseh zainteresiranih institucij v Notranjsko-kraški regiji	investicijski	380.000,00	
Ruševinska vas	Klub vodnikov reševalnih psov Postojna	Vzpostavitev celovitega centra za usposabljanje živali za pomoč ljudem	kombinirani	7.000.000,00	
22 Gasilska infrastruktura				1.950.000,00	
Gradnja doma PGD Iga vas	Občina Loška dolina	Izgradili bi nov gasilski dom	investicijski	250.000,00	2015-2016
Gasilski ceter Postojna	Občina Postojna	Urejanje polovico pritličja in 1. Nadstropja stavbe št. 1575 bivše vojašnice ob Ljubljanski cesti v Postojni za potrebe gasilcev površine cca 1.400 m ²	investicijski	1.400.000,00	2017-2018

	Obnova in dozidava Gasilskega doma Slavina	Prostovoljno gasilsko društvo Slavina	Ureditev prostorov Gasilskega doma v Slavini	investicijski	300.000,00	
23	Ruralno-urbano partnerstvo Notranjsko-kraške regije	Urbanistični inštitut RS	Opredelitev predlogov za vzpostavitev ruralno – urbanega partnerstva z namenom spodbujanja in podpore uravnoveženega socialnega, ekonomskega in prostorskega razvoja podeželja Notranjsko kraške regije	neinvesticijski	800.000,00	2014-2018
24	Vitalni lokalni centri	Urbanistični inštitut RS	Analiza in opredelitev konkretnih potencialov za razvoj vitalnih lokalnih centrov različnih tipov, ki so vitalnega pomena za kvaliteto bivanja, konkurenčnost in uravnotežen razvoj mest in podeželja	neinvesticijski	870.000,00	2014-2018
Skupna vrednost RRP					117.191.721,00	